

MĀSAK LIETUVA

NR. 51

Star

MŪSU KAINOS
atatinka mūsų

PAGAMINTU
BATU tikrai
vertei

Neleiskite savęs apgauti išviršine išvaizda.
Mūsų įmonė žinoma visame krašte, visados
pateikia vertingus gaminius.

Aukšta kokybė
Didelis patvarumas
Gera išvaizda

CALÇADO JONAS

JONAS VIGELIS
FAB. RUA S. CAETANO, 862 - 809 - TEL. 9-4682
LOJA: AV. ZELINA, 73

Siuvykla VILNIUS

SAVININKAS JUOZAS KARPAVICIUS

VYRU IR MOTERU DRABUZIAI
SPECIALUS PATARNAVIMAS
PRIEINAMOS KAINOS

AV. DUQUE DE CAXIAS, 237 - SÃO PAULO

DVISAVAITINIS LIETUVIŠKOS MINTIES LAIKRAŠTIS

Revista Lituana

NOSSA LITUANIA

Diretor Proprietario Responsável:
DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO

ADRESAS:

REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA:
AVENIDA ZELINA, 706 - VILA ZELINA
SÃO PAULO

KORESPONDENCIJAI:
CAIXA POSTAL 371 - SÃO PAULO

KAINA: BRAZILIOJE: METAMS CR. \$ 75,00

PUSEI METU CR. \$ 38,00
KITUOSE KRASTUOSE: DOL. \$ 5
ATSKIRO NR. KAINA: CR. \$ 3,00

D Ė M E S I O

Nekurie "M. L." skaitytojai ir bendradarbiai, siųsdami korespondenciją "M. L." Redakcijai ar Administracijai, nesinaudoja mūsų pašto dėžute 371, bet gatvės adresu.

Norime atkreipti dėmesį, kad ateiptyje prašome žymėti tik pašto dėžutės 371 Nr., nes "M. L." Red. ir A. ribose paštas adresatams nepristatomas.

VIENINTELIAI ATSTOVAI
GARSIOJO VANDENS
LINDOYA

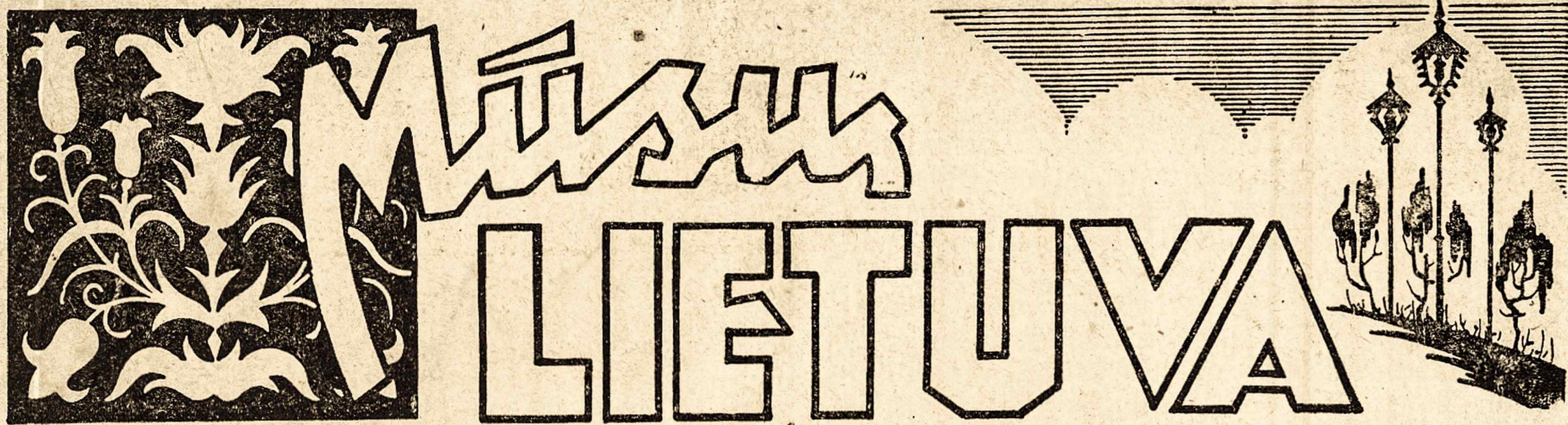
ALAUŠ VARYKLOS COLUMBIA S/A.
GAMINIŲ PLATINTOJAI

IRMĀOS CARRIERI LTDA.

Lindoya vanduo yra senai žinomas gėrimas, kurio puikų veikimą į žmogaus sveikatą jau visi yra vienbalsiai pripažinę.
Pabandykite, įsitikinkite ir visados naudokite!

RUA DINO BUENO, 795 a 835
TELEFONES: 51-4019 e 51-2223

Caixa Postal 3967
SÃO PAULO

DVISAVAITINIS LIETUVIŠKOS MINTIES LAIKRAŠTIS

1949 (II m.)

São Paulo (Brasil) Gruodžio 10 d. (Dezembro)

Nr. 25 (51)

TREMTIES STOVYKLOSE...

KLEMENSAS JŪRA

«Ir aušros, ir aušros nesulauksiu,
Šituos aklo likimo namuos...»

Liūdnai nuskamba poeto žodžiai apie tuos «aklo likimo» namus — lietuvių tremtinių stovyklas Vakarų Europoje.

Keturi pokario metai, bet dar tūkstančiai mūsų tautiečių slėgiami tragiškos buities dienų tebesikankina tremties stovyklose, iš niekur nesulaukdami nei širdingo užuojautos žodžio, nei realesnės pagalbos. Sveikieji ir stiprieji daugumoje jau už okeanų. Jie sklaidosi visame pasaulyje, atsipalaiduoja nuo netikro rytojais ir badmirio dienų. Tremties stovyklos tuštėja, bet... kaip greitai visi pamiršta, kad tenai dar lieka tūkstančiai tokių, kurie į jokios emigracijos sąrašus nebeįtelpa: seneliai, moterys našlės su mažais kūdikiais, invalidai, įvairūs paliegėliai, ligoniai ir jų šeimos.

Beveik visų pasaulio kraštų senieji emigrantai jau pasirūpino, susirado ir gelbėjo, atsiėmė savo gimines, savo artimuosius. Tremties stovyklose, klaikiam, nežinomam likimui sutikti pasiliko tik niekur Vakaruose neturintieji giminių nei artimųjų.

Neseniai net Maskvos radijas, lietuviškai transliuodamas apie tremtinių gyvenimą Vakarų Europos DP stovyklose, tarp kitų propagandinių viliojimų, pabrėžė:

«...gyvenimo sąlygos dabartinėse DP stovyklose yra ne geresnės, kaip buvo vokiečių kacetuose nacių valdymo laikais!...»

Tas sąlygas, apie kurias net Maskva prabilo, labai gerai prisimena šimtai ir tūkstančiai naujųjų ateivių užjurių šalyse, — tik retas pagalvojame, kad nors tenai likusieji mums ne giminės, ne artimieji, bet vistiek — mūsų broliai, mūsų tautos nariai — lietuviai!

O tremties stovyklų vaizdas dabar jau tik-

rai liūdnas. Nutilo chorai, giesmės, baigėsi įvairūs kursai, likvidavosi organizacijos, nutilo spauda. Tuščiose ir niūriose stovyklose slankioja invalidai, ligoniai ir gilios raukšlės vingiuoja jų veidus... Todėl ne be pagrindo tenai pasilikusių priekaištai visiems «planingos emigracijos» vadams, kapitonams — kurie pirmieji paliko skęstantį laivą... priekaištai vadams pirmūnams ir stipresniems keleiviams...

Ak, pradingo jau tie Enėjai, kurie iš sugriautos, sunaikintos Trojos, mirtino pavojaus metu stengėsi išsigabenti sergančius tėvus ir senelius... Ir ką gi atsako šiandien pasaulio lietuviai, kada jam prikiša, kad jis vėl išplauks kapitonu, kada tėvynės aušra patekės, bet tremtyje skęstantis laivas jau bus dugne...

Be gražių ir patrijotinių žodžių, mes kur bebūtume, šiandien esame tikrai nepajėgūs realiai padėti žūstančiai tautai tėvynėje. Bet ar tikrai esame nepajėgūs padėti ir savo broliams, besikankintiems džiovininkų sanatorijose Europoje? Ar nepajėgūs padėti seneliams, našlėms su mažais kūdikiais, invalidams, kurių tiek daug dar esama tremtinių stovyklose?

Artėjančių švenčių metu mes bent trumpam momentui prisiminkime tuos, kurie tikrai verti bent... paguodos žodžio, moralinės paramos, broliško-lietuviško atjautimo. Ir ko vertos mūsų kalbos apie tautinį solidarumą, jeigu jį skelbsime tik «savųjų ratelyje»? Pernai S. Paulio lietuviai padarė rinkliavą su gražiais rezultatais. Buvo parodytas broliškumo jausmas, kad mes visur esame lietuviškai jautrūs ir kiekvieno lietuvių kančia mums yra nesvetima. Kodėl gi tylime šiomet, kada tremties stovyklose skurdas dar didesnis, karti ašara dar sūresnė?

Gal teiktusi apsvarstyti šituos klausimus organizacijų vadovybės? Ar nereikėtų sudaryti nuolatinis iš visų organizacijų komitetas, kuris turėtų nuolatinį ryšį su mūsų broliais Europoje, ir materialine bei moraline parama, lengvintų jų sunkią dalį. Gerą širdžiai tautiečiai šį darbą parems.

LIETUVIAI PASAULYJE

— PAULIUS LEONAS, žinomas žurnalistas, visuomenininkas, ir pedagogas, buvęs Oldenburgo lietuvių gimnazijos vicedirektorius, dabar gyvenantis Londone, didelis «Mūsų Lietuvos» prieštelius, rašo mums iš Anglijos:

— «Mūsų Lietuva» atvirai, be jokių komplimentų kalbant, yra pats jautriausias, tiesiog poetiškas, iki pat širdies gelmių smingas lietuviškumo ir Tėvynės ilgesio žadintojas — balsas, ištraukiantis ne vieną tremtinišką ašarą, bet kartu ir švelniai ją vėl nušluostydamas... «Mūsų Lietuva» s i p r i r a ir g a i v i n a visus pasaulio lietuvius Tėvynės laisvės kovoj! O kovoti mums visiems — iki vieno — reikia! Mano gražiausi sveikinimai ir linkėjimai «Mūsų Lietuvai», jos leidėjams, redakcinei kolegijai ir bendradarbiams! —

— N. ZELANDIJOJE kuriasi vis daugiau lietuvių. Darbo ir pragyvenimo sąlygos, atrodo, geresnės negu Australijoje. Uždarbis neblogas, maistas puikus. Darbo savaitė 56 valandos, bet darbo sparta lėta ir nepervargstama. Vieni dirba geležies liejyklose, kiti geležinkeluose, įvairiose st. tybose. Visi naujakuriai gyvenimo ir darbo sąlygomis patenkinti.

— Per keletą metų Europoje garsėjęs «Atžalyno» meno kolektyvas nepabiro, bet jau kuriasi Chicagoje. Apie atžalyniečių išraiškinius vaidinimus ir tautinius šokius labai gražiai atsiliepia net ir angliškoji Chicagos spauda.

— Z. PUZINIAUSKAS, Lietuvos rekordistas disko metime (44,70 m.), spalį 2 d. Miunchene pasiekė europinio masto rekordą — 46,10 mtr.

— M. GALDIKIENĖ, buvusi Lietuvos Seimo vicepirminikė, viena iš įžymiausių lietuvių moterų visuomenininkių, dabar gyvenanti Paryžiuje, rašo, kad Paryžiaus lietuviai skaito ir žavisi «Mūsų Lietuva», kuri savo patrauklia išvaizda, vis tobulėjančiu idomiu turiniu, pralenkia jau daugelį JAV-bių liet. laikraščių.

Kanados lietuvių spauda rašo, kad Brazilijoje gyvenęs poetas Venancijus Ališas, yra parašęs naują eilėraščių rinkinį «Saulės Kalvarijos» ir jau baigia «Cascata Cristalina». Tik klaidingai pažymi, kad «Pietų Kryžius» yra pirmasis jo kūrybos rinkinys. 1939 m. Lietuvoje, Sakalas išleido pirmąją V. Ališo poezijos knygą — «São Bento Varpai», kuria nuoširdžiai gėrėjosi visa lietuvių skaitančioji visuomenė.

— V. ALANTAS, įžymus rašytojas-dramaturgas, iš tremties atvyko į U. S. A. ir gavo darbą Fordo fabrikė. V. Alantas yra parašęs naujų dramų ir baigė rašyti romaną «Pragaro Prošvaistės».

— Poetas JONAS NEVARDAUSRAS, gyvenantis Kanadoje, šiomis dienomis išleido naują savo kūrybos knygą «Užrūstinti Dievai».

— St. Verkulevičius, 35 m. amžiaus nuskeno netoli Montrealio. Jis tarnavo Kanados laivyne, jūrininku.

— Dr. A. LIAUGMINAS, DP, neseniai atvykęs Kolumbijon, švietimo ministro paskirtas Andų universiteto profesorium. Lietuvoje Dr. Liaugminas dirbo Pedagoginiam Institute.

— Australijos Lietuvių Draugija mini savo 20 metų gyvavimo sukaktį. Dabar Australijoje naujų lietuvių ateivių DP jau yra keletas tūkstančių. Kultūrinė veikla gyvėjanti.

— Pirmoji lietuviška knyga išleista Australijoje, pavadinta — «Diena Australijos Šile», gausiai iliustruota ir skiriama jaunimui.

— Ontario (Kanadoje) jau baigia mokslus, du DP, J. Beržanskis, chemiją ir agr. A. Meilus, gyvulininkystę.

— Vytautas Dumas, neseniai įstojo į Argentinios laivyną leitenanto laipsniu.

— T. Angelaitis, gyvenantis Čilėje, Santiago mieste, neseniai išleido ispanų kalba knygą, apie Okupuotos Lietuvos gyvenimą.

— Kun. A. PETRAITIS, kuris buvo kartu su kitais 800 nelaimingųjų tarpomas po bolševikų kalėjimus ir sušaudytas prie Červenės, kur sušaudytus kalinius bolševikai dar traiškė, per jų lavonus važinėdami tankais... vis tik kun. Antanas Petraitis išliko gyvas. Išliko ir dar keletas lietuvių, nes kalinių sunaikinimo egzekucija buvo atliekama labai skubotai, vokiečių kariuomenei rusams ant kulnų lipant. Gyvas išlikęs pulk J. Petraitis, po to dar suspėjo parašyti knygą «Kaip jie mus sušaudė», mirė nuo patirtų žaizdų ir kančių, o kun. A. Petraitis, po daug kančių ir bausių pergyvenimų, šiomis dienomis atvyko į New Yorką, kur jį pasitiko BALF'o pirmininkas ir lietuvių visuomenės atstovai. Bolševikai jį persekiojo, kankino ir, pagaliau, prie Červenės norėjo sulikviduoti tik dėl jo populiarumo, jautrios širdies ir gerų santykių su savo tautiečiais, kas, be abejo, kenkė Lietuvoje bolševikų varomai propagandai.

— Dail. A. TAMOŠAITIS, įsikūręs Kanadoje, Montrealio lietuviams skaito paskaitas apie lietuvių liaudies meną.

— Australijos lietuviai įsteigė Lietuvių Kultūros Fondą. Valdybon išrinkti: G. Žemkalnis, J. Glušauskas ir A. Rūkštelė.

— Rašytojas Ant. Venclova, buvęs bolševikinis švietimo ministras, iš tų pareigų pašalintas, būk tai «už lietuvišką nacionalizmą». Dabar, «Tiesa» Nr. 29, praneša, kad Venclovai teks «atgailauti» už raštus parašytus patrijotinėje dvasioje. Turėjęs rašyti marksistiškai... Tokia ten ir rašytojo «laisvė».

— Lietuvos Operos solistas, Ip. Nauragis, su žmona, baleto šokėja, apsigyveno New Yorke. Ip. Nauragis yra sėkmingai gastroliaavęs Anglijoj.

DŽIUGO LOBIAI

Baladė

Nuskuba į Telšius vieškelis dulkėtas,
Puldamas į slėnius tarp aukštų kalnų.
Kai užkliūva žirgas akmenį ten kietą.
Pasagos sužimba tūkstančiais spalvų.

O prie Džiugo žirgas dairosi nedrąsiai,
Eina jis pro kalną nedrąsiu žingsniu —
Gal pakils viršūnėj tos legendų dvasios.
Ir nutildys audrą Masčio vandenu...

Džiugas ten užkasęs savo didį turta,
Slėpdamas nuo priešų svetimos šalies,
Ir paliepęs dvasiom saugot jį užburta,
Kad nesikėsintų niekas jo paliest.

Neturtingas bernas, sako, netikėjęs,
Kad kalne užburti būtų pinigai,
Kopė jis viršūnėn nakčiai vos atėjus,
Ir pradėjo kasti žemę atsargiai.

Dirbo net sukaitęs ir užmiršęs baime,
Dvylikta artėjo greitai valanda.
Jau tikėjo būsiąs turtingiausias kaime,
Ir sunkaus nedirbsiąs darbo niekada.

Kastuvu užkliudė geležinę skrynią,
Sudundėjo lobiai žemėj užkasti...
Tik kažkas sukliko tolimam pušyne,
It vilkai sustaugė tamsiame raiste...

Susiubavo medžiai, šakos storos lūžo,
Sudrebėjo kalnas iš pat pamatų,
Griebė tuoj kasėją viesulas įtužęs
Ir pradėjo nešti sukdamas ratu.

Ir, aukštyn iškėlęs, lyg ranka galiūno,
Nutėškė nabagą prūdo vandenin, —
Kurs čia pat prie kalno sukdavo malūną
Ir ramiai tekėjo upelių tolyn.

Ten per naktį blaškės, vos tik nenuskendo.
Kol sulaukė ryto, kaip naktis klaikaus,
Tik sukilę žmonės (sako ši legenda),
Pusgyvį ištraukė iš vandens gilaus...

Dar dabar viršūnę išdidžią pasiekęs,
Tu surastum duobę iš anos nakties;
Bet jau nemėgina iš žemaičių niekas
Liesti Džiugo kalno lobių paslapties...

O žirgai pro šalį žengdami nedrąsiai,
Nuskuba neramūs vieškelių tolyn,
Kad tik nesukiltų tos legendų dvasios,
Ir jų nenublokštų prūdo vandenin,

O sena legenda, mano žemės siela,
Bent mintim atkelki tėviškės vartus.
Tu gyva, kaip dvasios, Džiugo kalno vėlės,
Kur daug amžių saugo paslėptus lobius...

Šnara ten upokšniai, dūli pillakalniai,
Ir vaidilų vėlės klaidžioja krantais,
Masčio vilnys šiaušias, pagaugom nueina —
Ašaromis srūva tėviškės laukai...

PRISIKELIS

A L Ē R Ū T A

Vieni rusais vadina mus, lenkais,
kiti laiko be galo mažais —
Atminimuose rutos mūsų lenkias
ir mūsų dienos — pradėjusios žaist.

Mes nežinomi knygoje, miestuos,
pakeliui mes po kojų didžių.
Anos dienos į dulkes nusviestos,
rutos paliktos lūžti ir džiūt.

O širdis mūsų nuosava, aiški,
o daina Nemunėlio tyra —
Tankai mūsų širdies nesutraiskė,
Tremtiniai savo žemę atras.

Jūs laikykit mus rusais ar lenkais,
jūs vadinkite mus ir mažais —
Mūsų rutos net vėtrose lenkias,
prisikels mūsų dienos vėl žaist.

LIETUVI!

Ar turi tvirta žingsnį sugrižti?
Visų vėjų tau supūstas ryžtas
nesubirs, kaip iš smilčių pilis?

Ar turi savyje mielą gūžtą —
prisiglaust, išsitiest, nepalūžti,
jeigu audros, ir vėjai, ir lis?

Ar turi savo Dievą, jei grįžtum?
Ar ta žemė po kruvino krikšto
tavo žingsnių ir vėl neįspaus?

Ar didžiajai sėjai žegnojies?
kaip iš laivo išlipdamas Nojus
po žmonių nubaudimo baisaus?

Jei sugrižtum, ar vėl savo širdį,
kurią tūkstančiais nuodėmių girdei,
tartum kirmėlę riebią neši?

Ar kančia, kaip ugnim nusiplausi,
sidabrinėm viltim išsiaus ji
ir bus žvaigždėms dangaus panaši?

Jei sugriši, mylėt ar mokėsi?
Ar pavydo ir melo pavėsiuos
vėl statysi tik smilčių pilis?

Ar suklupsi tu maldai ant žemės,
iš kurios tavo balzamas semias
ir kurion tavo ašara lis? —

VAŽIUOJAM Į MĖNULIŲ?

A L E K S A S G R A B A U S K A S

(T e s i n y s.)

greitį. Tokio greičio išvystimui pastoja mums kelią dvi kliūtys, būtent: pasakiškai didelis kuro sunaudojimas (maždaug apie 150 kg. kuro -- vienam kilogramui sviedinio svorio) ir dar kitas labai rimtas dalykas, tai kad prie tokio greičio sviedinys taip įkaštų besitrindamas į ora, kad galėtų sutrikti. Tiesa, karo metų vokiečiai pasigaminę sau tokią skraidančią raketą-bombą «V2» nemaža "strioko" anglamis yra priverę, bet ir ji vos iki poros šimtų kilometrų teiškildavo. Bet žmogus yra kautrus ir ryžtingas. Pasiryžo emigruoti į kitas planetas ir siekia tikslo. Pasibaugus karui, Vakarų sąjungininkai, surinkę užsilikusias vokiečių «V2» bombų atsargas ir pagal jas pasigaminę sau kitas mažesnes, joms panašias, pradėjo bandyti jas išmesti dar aukščiau. Nemanykime, kad išmetus jas į viršų taip sau rami ir, galvą užvertus, galima jas ir stebėti. Ne. To išbandymais jie daro įsirausę giliai į žemę, gelžbetonio slėptuvėse, nes ji nukritusi žemėn, padaro apie 15 metrų gylio duobę — tai ne juokas. Kad patikrinti jos kilimo aukštį, kuri ji pasiekia, įmontuoja į ją radaro bei foto aparatus, kad šie užfiksuotų jos padėtį. Kaip kūrą iki šiol va toja deguonies ir vandenilio ar spirito mišinius ir atominę energiją nėra būtina (bent iki šiol taip atrodo) reikalinga.

Toks kuras dega tikrai dvi minutes, paskui nukrenta tušti kuro indai ir raketą su sumažėjusiu tūriu ir svoriu išlėkusi iš žemės atmosferos ir pralėkusi žemės pritraukimo zoną, turėtų, anot pono Newton'o lėkti tiesiai ir vienodu greičiu iki prisiartintų prie Mėnulio ar kitos planetos pritraukimo sferos. Besiartinant prie planetų, kurios turi dar tankesnę atmosferos sluoksnį, galima būtų panaudoti kažką panašaus į parašiutą, kad sumažinti kritimo greitį, bet jeigu tektų tūpti į Mėnulį, tai jau blogiau — nėra jokios atmosferos — joks parašiutas nepadės, o į kitas planetas — žymiai toliau.

O jeigu pavartoti panašius reakcijos vamzdžius, kaip ir pasikėlimui, tik priešinga kryptim, kad sustabdytų raketos kritimą. Bet iš kur paimiti kūrą? Norint išeiti iš žemės pritraukimo zonos mes turėjome laike 2-jų minučių pasiliuosuoti nuo balasto — kuro indų, o dabar ir vėl prireikia. Kaip tik karo metu vokiečiai galvojo apie kažkokias tai «užatmosferines bazes». Jie galvojo taip, kad pralėkus žemės traukimo zonos ribas ir nugalėjus tas dvi pasipriešinimo jėgas, apie kurias anksčiau minėjau, atsiranda trečioji — žemės sukimosi įcentrinė jėga, kuri neleidžia atitolti Mėnuliui nuo žemės. Lygiai kaip, Žemei nuo Saulės ir visoms planetarinėms sistemoms vienai nuo kitos. Jie tiksliai išskaičiavo, kad pastačius 30.000 km. aukštyje «oro bazę», ji turės suktis apie žemę, kaip Mėnulis. Vieno apsisukimo laikas — viena žemės para ir sukimosi greitis maždaug lygus 3 kilom. per sekundę. Be abejo — gerai jie sau galvojo. Matytų visą žemės rutulį iš viršaus beveik nuo ašigalio

iki ašigalio ir krėstų sau bo jokių kliūčių bombas į priešų taikinius. Tuo dar nesibaigtų. Bombos tai nėra jau toks baisus dalykas, todėl ir ieškojo kokio nors kito, labiau apčiuopiamo naikinimo būdo — būtent, pagalba ten įtaisytų sferinių veidrodžių, sukoncentruoti saulės spindulius. Tur būt kiekvienas rūkorius senai žino, gal ne vieną kartą yra "užkūręs" sau papirosą kišeninės lemputės stiklo pagalba.

Taig, jeigu mes pasisavinsime tą jų "išmislą" — galetumėm ten atsitūpti, apsirūpinti kuru, bei pasilsėti, ir tuo galėtumėm pavartoti mūsų aparatus — atvirkštinius reakcijos vamzdžius nutupimui, bet... Ir čia tas bet, kaip ten tą oro bazę pastatyti? Kaip ten nusiųsti medžiagą ir darbininkus, kur sustoti, kaip užkurti ugnį? Tik vienas dalykas būtų tikrai mūsų naudai — tai kūno svorio nebuvimas; sunkiausias geležies balgis būtų lengvesnis už plunksną, nes nutolus nuo žemės pritraukimo zonos, joks svoris neegzistuoja. Bet pažiūrėkime, kas ten egzistuoja! Baisi tamsa, apie du šimtai laipsnių šalčio pavėsyje ir vandens virimo temperatūra saulėje, be to dar visiškai trūkumas deguonies ir spaudimo. Sąlygos nepavydėtinos, tiesa? Bet vis dėlto atsiranda jau dabar, kaip rašo laikraščiai, savanorių, kurie norėtų ten dirbti, ir, žinoma, gerai uždirbti.

Dabar peržvelgę visas teigiamas ir neigiamas rengiamos kelionės puses susikaupkime ir tarkime savo svarų žodį. Atrodo, kad esamomis sąlygomis šito įvykdyti nepajėgsime. Tik pagalvokime, kiek turime nugalėti kliūčių. Su medžiagos transportu dar būtų šiaip taip apsidirbta, bet kaip ten nugabenti žmogų, kad jį ten bent gyvą nuvežti. Pirmiausia greičio klausimas, žudančioji kosminių spindulių įtaka, labai aukšta ir kartu žema temperatūra, deguonies ir spaudimo trūkumas ir pagaliau — apčiuopiamo pagrindo nebuvimas, kur galėtų būti pastatyti butai — aparatai ten atvykusiems žmonėms — oro bazės konstruktoriams valgyti, miegoti.

Matote atsitrenkiame į begalinių sunkumų sieną. Bet mokslo žmonės dirba išsijuose, kad kuogreičiausiai užkariauti plačiasias erdves. Juk ir dabar, kaip atsimenam iš praėjusių metų dangaus "prajovų", mūsų Žemelė, be Mėnulio, turi jau ir mažiųjų palydovų, kurie skrieja kaipo Žemės satelitai ir yra išleisti jau žmogaus raukos.

Gal dar mes, mūsų amžiuje, nepamatysime tu susisiekimo priemonių su erdvėmis, bet kelių dešimčių metų bėgyje, atrodo, tas bus tikrai atsiekta.

P a b a i g a.

PIKTO VAISIAI

POVILAS VONŽODAS

Š. m. rugsėjo mėn. sukato 10 metų nuo II-jo pasaulinio karo pradžios.

Baisios sukaktuvės!

Didybe apsvaigęs Vokietijos diktatorius Hitleris, vienu riktelėjimu į radio mikrofoną, išsprogdino pasaulio taiką.

Europa, Azija ir dalis Afrikos paskendo dar žmonijos istorijoje nematyta ugnies ir kraujo tvane. Kovų laukuose žuvo iki 20 milijonų žmonių. Per bombardavimus buvo užmušta, sudegė gyvi, lageriuose sušaudyti, nukankinti, tremties nualinti ir išmarinti badu iki 30 milijonų žmonių, civilinių gyventojų ir karo belaisvių. Kiti 30 milijonų žmonių paliegėlių, invalidų, našlių ir našlaičių vaikščioja "gyvais karo paminklais".

Karo liepsnose sudegė 50 milijonų namų ir pastatų. Medžiagos ir turto naostolius pavertus aukso monetomis, galėtume jomis nutiesti 50 metrų pločio vieškelį aplink visą žemę. Įskaitant ir vandenynų plotus nuo krantų iki krantų.

Pralieto kraujo, ašarų, kančių, nelaimių ir vargo juk niekas neuskaitys ir nepalygins, koks didelis buvo tas prakeikimas. užgriuvęs pasaulį visuotiniu karu.

Kieno kaltė?

Kalti buvo tiesioginiai karo nusikaltėliai ir padegėjai, o su jais kartu kalta ir visa žmonija, užmėršusi Dievo įsakymus ir išsirinkusi pavydo, keršto, neapykantos ir prievartos kelią. Tuo keliu nuėjusi žmonija sukūrė karui palankias sąlygas.

XX-jo amžiaus pradžioje pasaulis pateko į didelę dvasinę krizę.

XX sis amžius praturtino žmoniją dideliais mokslo ir technikos išradimais: buvo išrasti povandeniniai laivai, lėktuvai, radio televizija ir atominė energija.

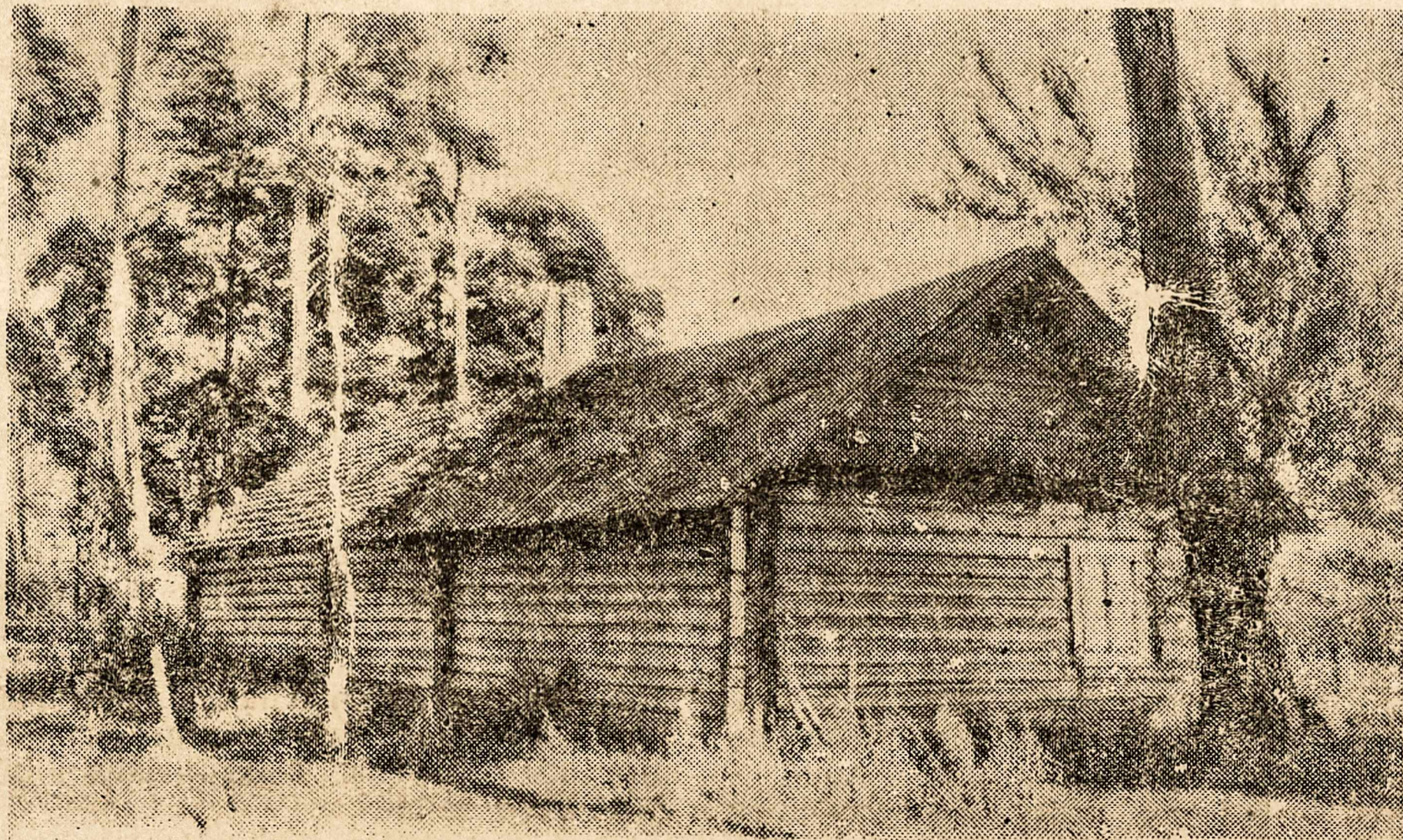
Bet žmogaus sielos šitie geniališkieji mokslo laimėjimai nepatobulino. Pažanga technikoje žmogaus nepadarė nei geresniu, nei laisvesniu, nei laimingesniu. Pasinėręs materijos apskaičiavimuose, susižavėjęs gamtos jėgų užvaldymu, žmogus visai ir nedovanotinai užmiršo savo sielą ir Dievo įsakymus. Sumaterialėjęs žmogus šiame XX-me amžiuje šalia didžiųjų mokslo ir technikos laimėjimų išrado taip pat totalitarizmą, koncentracijos stovyklas, žiauriausias teroro ir vergijos formas, kokių istorija nežino. Pasaulis pats sau kurdamas pikta, nuėjo žmogaus asmens niekinimo ir dorovės dėsnų nepaisymo keliais, pamynęs Kristaus meilės ir pasigailėjimo įstatymus.

Nesutikusi kliūčių ir nepasisekimų, pikto sėkla pateko į derlingą dirvą, sudygo, išaugo ir pražydo raudonais, kruvinais žiedais.

Nepaisymas Dievo įstatymų, negerbimas dorovės ir teisingumo, besielis žmogaus kančių neatjautimas, pagimdė nusikalstamąją pasileidimo politiką.

Pasileidimo politika privedė prie totalitarizmo, o totalitarizmas iššaukė kruvinąją pasaulinę katastrofą ir suvertė tiesiog žmogui ant galvos visus jo genijaus atidengimus ir išradimus. Ir žmonija nieku šiandien taip nesididžiuoja kaip atominės energijos atradimu bet ir prieš nieką taip nedreba, kaip prieš tą savo išradimą.

Kai pradėjo kerotis ir laimėti totalitarizmas, demokratinių kraštų vyriausybės ir valdžios abejingai stebėjo jo žygius, ir savo nusileidimais tiesiog tvirkino ir padėjo jam augti, tartum galvodami, jog sotus žvėris būsiąs mažiau pavojingas. Tačiau pats didžiausias pasileidimo politikos ištvirkimo aktas, sudaręs II-jo pasaulinio

Kaip gera ir malonu, prisiminti gražiuosius tėviškės kampelius.

karo pradžia sąlygas, yra Stalino-Hitlerio puolamoji (agresinė) sutartis, padaryta 1939 m. rugpjūčio mėn. 23 dieną.

Hitlerio agresingumas Kremlui buvo jau senai žinomas. Nepaisant to Maskva sudarė paktą ne prieš Hitlerį bet su Hitleriu, ir ne prieš agresiją bet išvien su agresija. Tik naivus galėtų manyti, jog Stalinas būtų nežinojęs, kad sitas suokalbiš atriš Hitleriui rankas padegti karo gaisrą. Stalinas to karo troško, norėdamas, kad nacizmas ir kapitalizmas nusilpnintų vienas kitą ir priartintų jo svajojamą ir laukiamą pasaulinę revoliuciją. Tuo pagrindu ir buvo pasirašytas Stalino-Hitlerio paktas, apie kurį Molotovas viešai per radio paskelbė, kad ši sutartis stiprina Vokietiją ekonomiškai ir apsaugoja jos užnugrį kovoje prieš demokratijas.

Iš tikrųjų šis paktas buvo SSSR vyriausybės ratifikuotas 1939 m. rugpjūčio 31 d., o ant rytojaus, 1939 m. rugsėjo mėn. 1-mąją dieną Hitlerio di izijos puolė Lenkiją.

Pirmojoje II-jo pasaulinio karo fazėje šita raudonai-ruda agresinė sutartis abiem užpuolikams atnešė milžiniškų laimėjimų.

Hitleris per 17 dienų sumušė ir užgrobė niekinio nepalaikomą Lenkiją, o paskui išblaškęs sąjungininkų jėgas užgrobė Daniją, Olandiją, Belgiją, Norvegiją ir Prancūziją.

Bolševikai per tą laiką įsiveržė ir užgrobė pusę sumuštos Lenkijos, Baltijos valstybes, Besarabiją, atėmė iš Suomijos Vyborgą ir teritorijas prie Ladogos ežero ir prie Salla-Kuolajarvi, o taip pat Hanko jūrų tvirtovę.

Komunistai, naciai ir fašistai po anos sutarties buvo pasidarę didžiausi draugai. Rusai siuntė Hitleriui traukiniais žibala ir tepalus bei grūdus. Visam pasauliui buvo skelbiama, kad ne

Hitleris esąs agresorius, o jo priešininkai.

Molotovas 5-joj Aukšč. Tarybos sesijoje pareiškė: netiktai būtų neišmintinga, bet yra didžiausias nusikaltimas vesti karą už hitlerizmo sunaikinimą. Mėnesiui praslinkus po tojo garsaus Molotovo pareiškimo (atspausdinto «Pravda» iš 1939 m. 11, 1d.) pats Stalinas parašė į «Pravda» 1939 m. 11, 30 d. straipsnį, šitaip dėstydamas: "kaip nemeluotų ponai iš «Havas» agentūros, jie negali paneigti, kad ne Vokietija užpuolė Prancūziją, Angliją ir Lenkiją, bet pati Vokietija buvo jų užpulta, ir demokratijos pasiėmė ant savęs atsakomybę už II-ąją pasaulinį karą"...

Iš to matyti, kad Hitleris ir Stalinas su visa savo pakalikų gauja yra svarbiausi praėjusiojo II-jo pasaulinio karo padegimo sąmokslininkai ir kaltininkai. Tik vėliau, kai jie susipiovė tarp savęs dėl karo grobio pasidalinimo. Kremlius ir visi jo kilpų muflintojai pradėjo pūsti į kitą dūdą.

Rudasis vilkas būtų papioves raudonąją mešką, jeigu demokratijos nebūtų laiku jos išgelbėjusios, manydamos, kad pamoka išeis į gerą. Jau praėjo 10 metų nuo II-jo pasaulinio karo pradžios ir 4-ri metai nuo jo pabaigos, tačiau ši baisioji pamoka komunistų jokio žmoniškumo neišmokino.

Komunistų vadeikos ir jų apkerėti žmonijos atraugos, be sąžinės, be dorovės, be artimo meilės, pilni keršto ir ne pykantos apakinti, daro sąmokslus apiplėšti visą pasaulį. Tas veda prie III-jo pasaulinio karo, prie dar baisesnės tragedijos, negu buvo praėjusis karas. Ir, dėja, jo nebus galima išvengti. Tas gerai žinoma. Todėl visas laisvasis pasaulis ruošiasi sutikti neišvengiamas dienas, kada teks pasirūžti ir sutriuškinti raudonojo slibino galvą.

Stebuklingas Gydymas Badavimu - Operacija Be Peilio

R a š o F e l . Č E M A R K A

(T e s i n y s.)

Gydymas badavimu medicinos mokslo dar nėra pripažintas. Apskritai, daugumas paprastų gydytojų netiki, kad žmogus gali išgyventi daugiau negu 9 dienas be maisto. Todėl šiuo savo rašiniu nemanau polemizuoti su gydytojais. Mano tikslas — pateikti faktus, šio klausimo mokslis ai nesprenžiant.

Tik nepagydomas ligonis, norintis išbandyti paskutines priemones savo gyvybei išgelbėti pradeda badauti ir tik tada, kai susipažįsta su rezultatais, kitai sakant, kai tvirtai įsitikina, kad badavimas yra visiškai nepavojingas žmogaus gyvybei. Ir aš pats pav. iš pradžių nemaniau badauti, bet dabar jau pakeičiau savo nuomonę, bestebėdamas kitą, kurio badavimas, jau daugiau kaip savaitę, eina gana normaliai, — net nė svorio per daug nenustojo. Pirmąją dieną nustojo — 1,2 kilgr. antrąją — 1,5 kilgr. ir t. t. Per penkias dienas nustojo tik 5 kilgr. svorio.

Pirmąją badavimo dieną pastebėjo, kad turi pakilusią temperatūrą aukščiau 38°C, kuri į trečią dieną vėl sumenkėjo.

Aš pats pradėjau badauti lapkričio mėn. 23 dieną, susirgęs savo paprasta neišgydoma liga — periodiniu galvos skaudėjimu, kuris mane kankina jau apie 40 metų. Badavimą pradėjau iš vakaro gerai pavalgęs burokėlių su mėsa, nes burokėliai yra vienintelis ir tikriausias vaistas nuo vidurių sukietėjimo. Rytojaus rytą gerai išvaliau vidurius t. y. su liusuojančiais vaistais (seneso lapeliais) paleidau vidurius, o paskui žarnas gerai išploviau su drungnu vandeniu. Tokiu būdu, badavimas jau pradėtas, kaip jis man seksis parodys ateitis.

Jau šiandien 3 dienos, kai savo iškankintą mizerną kūną, perdaviau bado šmėklai nugrauzti visą seną mėsą, kartų su visokiais mikrobais, kad galėčiau užsiauginti jauną, pilną gyvybės, naują kūną.

Dar būdamas Lietuvoje nuo įvairių vaistų tiek buvau nusilpęs, kad Dr. Kairiūkštis man pasakė: jeigu tamstos svoris dar 5 kg sumažės, tai tamstos gyvybei grėsia pavojus". Todėl viską palikęs, vienas dūmiau į Braziliją, manydamas, kad klimato permaina mane sustiprins. Ir tiesa, pabuvus 3 mėnesius Santose, nei vieno karto neskaudėjo galvos. Tada grįžau į Lietuvą atsi-vežti savo šeimos.

(Nukelta į 13 pusl.)

ATOMIKA

Panaudodami vokiečių mokslininkus ir Bornholmo saloje rastą medžiagą bei laboratorijas, rusai didžiausių įtempimu skubino užvaldyti atomo skaidymosi paslaptį. Milžiniškas šnipinėjimo tinklas JAV, Kanadoje ir Anglijoje, vadovaujamas profesoriaus Semiono R. Aleksandrovo, sugebėjo išgauti pakankamai tyrimų davinių ir net paties uranijaus izotopo U-235 pavyzdžių.

Už Uralo buvo įkurti keli Atomgradai, griežčiausiai atskirti nuo likusiojo pasaulio. Ten skubomis, nesigailint jokių aukų ir priemonių, rusai skubėjo pasivyti atominių lenktynių konkurentus, kurie juos yra palikę užpakalyje 6-ių metų atstume.

Pirmoji laboratorinio tipo atominė bomba rusams pavyko pagaminti jau 1947 metais. Ji buvo susprogdinta bandymo tikslu 15. 7. 1947 m. Po to rusai drįso paskelbti pasauliui, kad amerikonių atominių paslapčių monopolis jau sulaužytas.

Greitai buvo pradėta statyti antroji, jau atviroje erdvėje sprogdintina bomba. Jos sprogdinimas turėjo būti atliktas spalio mėn. 5 d. 1948 m. Ją sustatant Atomgrade Nr. 1, kuris buvo pastatytas Karakum'o tyruose už Kaspijos jūros, toji bomba be laiko pati susprogo. Per tą sproginimą buvo sunaikintas pats Atomgradas Nr. 1, žuvo daug mokslininkų, darbininkų ir sugriuvo visos laboratorijos bei įrengimai. Sprogimo smūgis buvo toks didelis, jog viso pasaulio žemės drebėjimų sekimo stotys jį užregistravo savo seismografais. Norėdami paslėpti šį įvykį rusai pranešė, būk tai Karakumo dykumose įvykęs labai didelis žemės drebėjimas.

Toji katastrofa labai numušė sovietams nuotaiką. Ji įvyko dėl to, kad rusams nebuvo pavykę sušnipinėti davinių apie taip vadinamąją "kritišką masę" arba kiekį ir santykius ton bombon pakraunamų sprogmėnų, būtent Uranijaus-239, Uranijaus-235 ir Plutonijaus.

Iš tos katastrofos bet gi rusai daug pasimokė ir sužinojo tai, ko jiems trūko. Buvo pastatytas Atomgradas Nr. 2, kaž kur apie Uchtą, ir ten rusams pavyko pagaminti trečioji atominė bomba. Tą trečiąją sovietų atominę bombą jie susprogdino 1949 m. rugsėjo mėn 1 d., kažkur apie Uralo kalnus. Tas sproginimas pavyko pilnumoje, ir dabar galima sakyti, jog rusai jau galės pradėti ruošti savo ketvirtąją bombą, kuri būsianti paruošta po 4-6 mėnesių. Dabar rusai yra maždaug toje vietoje, kur amerikiečiai buvo 6. 7. 1945 m., kada jie New Meksiko dykumose susprogdino savo pirmąją atominę bombą.

Po paskutiniojo rusų atominės bombos sproginimo, amerikiečių aukšto skridimo lėktuvai surado to sproginimo radioaktyvų debesį ir parvežė to sūkurio iškeltų ir aukštybėse plaukiojančių dulkių. Tas dulkes ištyrus laboratorijose, paaiškėjo, jog rusų atominė bomba buvo sudaryta iš Plutonijaus elementų. Tas faktas įrodo, kad rusų atominė technika yra pažengusi gerokai į priekį, bent dvejetu metų pralenkusi jiems numatyta pasirengimų laiką. Mat, plutonijui iš urano rūdos pagaminti yra reikalingi labai sudėtingi įrengimai, valdomi iš tolo.

Tas faktas, kad rusai jau gali pagaminti atominę bombą, labai sujaudino pasaulį. Daug

kas paleido ir atkartoję šūkį, kad tie rusų pasiekimai tiesiog nuvertino atomo energiją ir atominės bombos galią. Ar gi taip ištikrųjų yra? — Ka gi daro amerikonių? —

Prasidėjo atominio ginklavimosi lenktynės!

Tos lenktynės prasidėjo ne nuo vakar dienos, bet nuo tada, kada amerikonių pagamino savo pirmąją bombą, susprogdintą New Meksiko tyruose 6. 7. 1945 m.. Bombarduojant Hirošimą ir Nagasaki, Japonijoje, jie tik tas dvi bombas ir teturėjo. Tik šiomis dviem bombomis ir buvo palaužta Japonija, išnaudojant milžinišką tokių sproginimų moralinį įspūdį. Vėliau gamyba nesusstojė, bet pagamintų bombų skaičius buvo palyginamai mažas ir nepakankamas naujam karui vesti. Kai kur prasisunkė iš Amerikos balsai, kad dar 1948 m. buvo pagamintos tik aštuonios bombos, bet nuo 1949 m. pradžios toji gamyba jau pradėjo eiti dideliu mastu ir greitu tempu.

Be to ir pačios bombos dabar jau pagaminamos 6 kartus stipresnės už pirmąsias. Užsimota pagaminti bombą 1000 kartų stipresnę nž pirmąsias vartojant helio ir vandenilio (hidrogeno) atomus. Padaryta dvejetas bandymų Ramiajame vandenyne, ir dabar ruošiamasi didesniai Eniwetoko salose. Tiems bandymams ruošiamasi su didžiausiu atydumu, kad nereikalingos akys nieko nepamatytų ir neišneštų davinių ir paslapčių.

Nepaisant to, kad rusai jau sugeba pagaminti savo pirmąsias atominės bombas, tas dar nepanaikina J.A.V.-bių jėgų persvaros. Ruošiantis į atominį karą mokėjimas pagaminti bombas išsprendžia, sakysim 9/10 industrijos problemos. Strateginės ir politinės problemos, tuo pačiu dar toli gražu, nėra išspręstos.

Norint laimėti atominį karą reikia turėti pakankamą skaičių tokių bombų, jau pagamintų ir sukrautų atsargose. Jeigu jų nepakaktų pilnai pergalei pasiekti, tada kilus karui tektų jį baigti senais ginklais.

Tuo tarpu karo vadovybės, tiek JAV, tiek SSSR, pereina prie naujos karo doktrinos. Puolimo ir gynybos planai sukasi daugiausia apie atominio ginklo pavartojimą ir priemones, kaip nuo atominio puolimo apginti savo kraštą. Tokio karo vedimui reikalinga turėti ne tik pačią atominę bombą, bet ir galingą aviaciją tas bombas nusiųsti į vietą, o taip pat atlaikyti kovas su priešo apsaugos lėktuvais bei prakirsti tokios gynybos linijas. Galvojant apie savo šalies gynybą, reikia turėti didžiulis radaro tinklas, veikiantis be sustojimo dieną ir naktį, iš metų į metus ir parengties būklėj stovinčios naikintojų eskadrilės, laivai lėktuvnešiai ir raketinės, elektroninės, priešlėktuvinės baterijos aplink didžiuosius miestus ir pramonės centrus bei uostus.

Taip atrodytų ateityje ginkluotoji ir tik jėgos politika paremta taika. Tai labai brangus malonumas, pilnas baimės ir netikrumo.

Kalbant apie baimę, viena kita atominė bomba rusų rankose yra didelis politinis ginklas mažesnes valstybes įbauginti. Pagrasinus atominė bomba Europos valstybių vyriausybes, nesunku būtų palaužti tų tautų atsparumą ginti savo krašto nepriklausomybę. Vienas kitas (Nukelta į 15 pusl.)

KEISTO ŽMOGAUS UŽRAŠAI

PAULIUS EIGIRGALA

— Rašau todėl, kad jau taip nepakeliamai sunku, nors žemėn lišk, Rodos gyveni sau ir — nieko, o kartais lyg atbundi — net šaltis nupurto. Ir tada norisi daug ką pasakyti, kad visi su prastų... Bet ką gi sakysi, kad jau viskas išsakyta? Karta's norėtusi išeiti į dykumas — nematyti žmonių eidų; negi tenai blogiau būtų?...

Ak, koks gyvenimas. Drebam, bėgam, slepiamės, bijom... O kodėl taip darom? Kuo ir kam nusikaltom? Nesame nusikaltėliai. Nesame vagys, kad turėtumėm drebėti ir slėptis... Kas gi pagaliau mes? Pats Trumanas, per dienas ir naktis galvoja ir dreba: užpuls ar neužpuls?... Bus karas — nebus karo? Ir taip visi darome. Dėl smalsumo ar įvairumo mėginame bijoti, lyg sportą atradę...

O klaiki praeitis, prisiminimai kaleidoskopiškai grįžta į mintį, gręžiasi smegenyse. Prisimenu vieną mirusį miestą (karo metu jų buvo tūkstančiai). Naktis buvo šviesi, mėnesieną. Mirtina tyła gatvėse. Mano kaustyti batai kaukši į tylų grindinį ir garsiai aidi griuvėsiuose... Aplinkui — griuvėsiai, griuvėsiai... Namų atsilupę griaučiai klaikiai žvalgo-i. Tuščios langų skylės, lyg klaikios griuvėsių akys, žvelgia į nykią tuštumą. Nuo sugriuvusių sienų kabo sulankstyti geležiniai balkiai, lyg kreivos sudžiūvusios rankos...

Griuvėsiai! Beprotiško žmogaus siautimo paminklai.

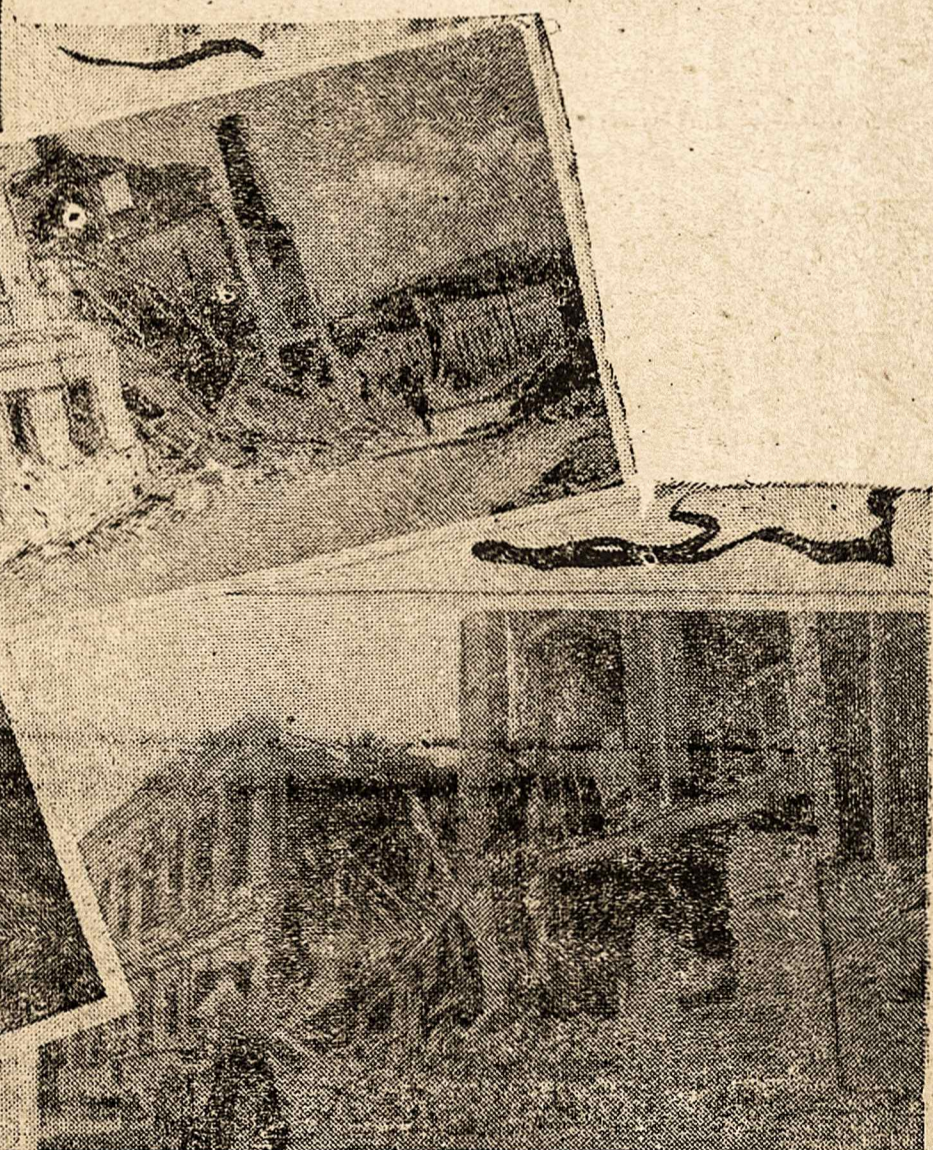
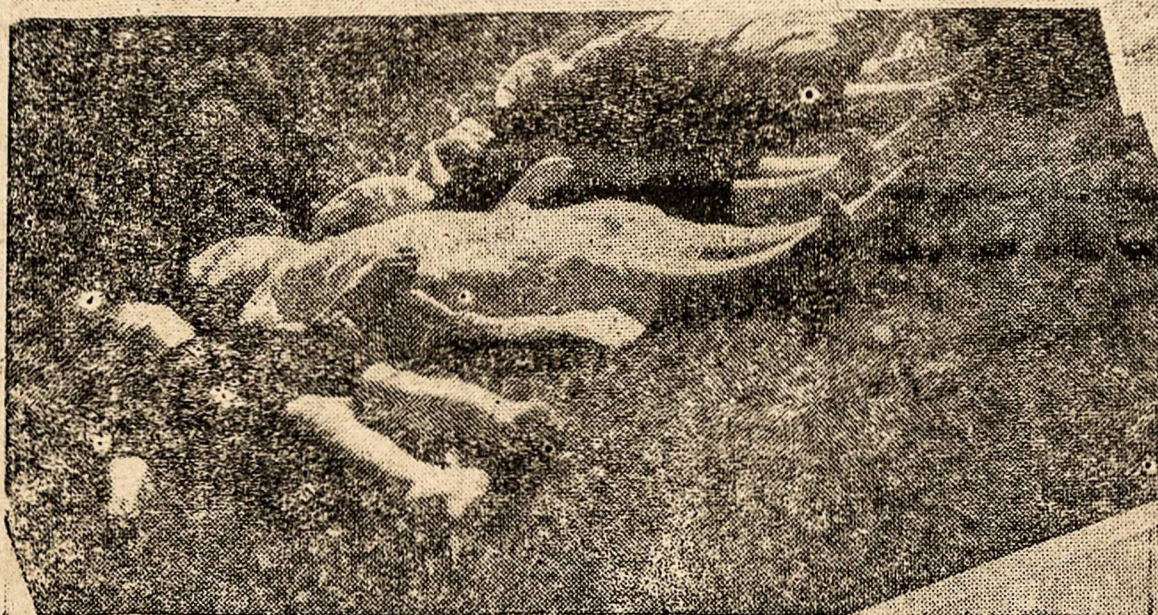
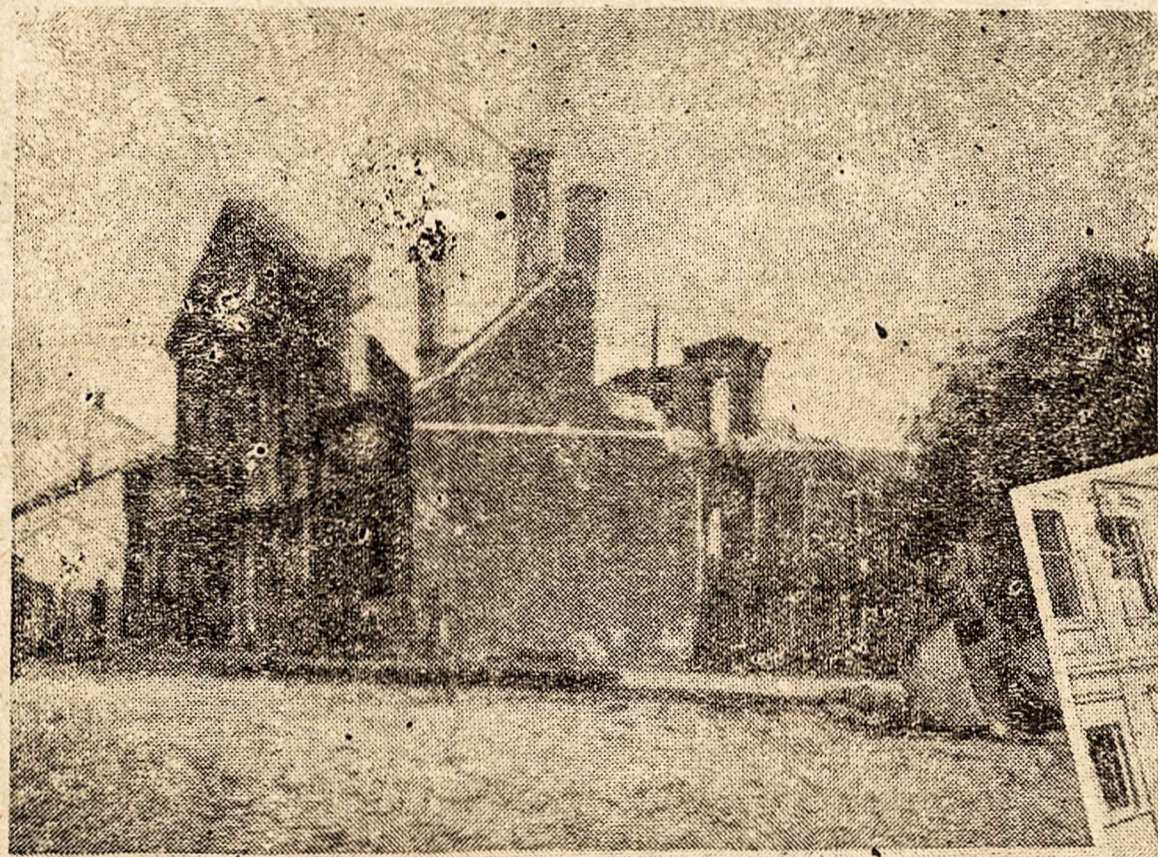
Einu ir plaukai šiurpsta pagalvojus, kiek

po šiais griuvėsiais, po mūsų skeveldromis nekaltų žmonių trūnyja. Bet — mes atbukom, pripratome, negalvojam. Kas jie? Nerūpi? Mirusieji niekam nerūpi — išbraukti jie, ir gyvieji dėl to nekvaršina galvų. Rodos, kad taip ir reikia. Gyvieji dėl to nesijaudina,

Atsimenu kitoje vietoje ramiai stovėjo toks mažas miestelis. Karas jo nelietė, bet paskutinėmis karo dienomis, praskrendantieji lėktuvai, taip sau, dėl pramogos, numetė apie dešimtį bombų. Nedidelių tokių, žinote, bet miestelio paliko tik dulkės... Pavasaris skleidžiasi gaivinančiais kvapais, o iš miestelio sklinda į apylinkes toks aitrus, toks kaktus kvapas, net dvasią užima... Nekokios buvo bombos ir tik apie dešimtis. Ar apsimoka apie tai net kalbėti?

Mes pamiršom miestus, kur šimtai tūkstančių baisių oro torpėdų buvo susodinta. Mus nejaudina, kad nieko nepaliko iš Bremeno, Berlyno, Hamburgo, Stalingrado, Hirošimos, o koks tenai menkas miesteliukštis — menkniekis. Ot, kada iš karto žūva dešimtys, šimtai tūkstančių žmonių, galim pusvalandį pasikalbėti, o už pusvalandžio vėl ramiai pamiršti. Pripratome. Viskas niekai. Progresuojame. Visi ir visur tik trimituoja, kad žmonija prie gero eina.

Romos laikais net žvėris žmonėmis šerdavo. Ar gi taip galime? Mes — kultūringoji žmonija per tūkstantį metų beveik visą centimetrą pirmyn pažengėm. Jeigu per pirmą pasaulinį karą tik 10 milijonų žmonių išgalabijo, tai šitam

Šiauliai po sovietų lėktuvų puolimo, 1944 metais.

kare jau nušlavė apie šimtą milijonų: aiškus progresas.

Ir pati žmogaus prigimtis pasikeitė, sušvelnėjo. — Atsimenu, žygiuoju trijų tūkstančių karo belaisvių voroje. Einam diena iš dienos vos kojas pavilkdami per užminuotus fronto laukus. Mūsų kolona nusidriekusi apie du kilometrus. Svyruodami, alkani, basi, nudriskę žengiam, o aplinkui minų lėkštės tik juoduoja, apsvilę tankai riogso... O krūvos jonų jurgių, petrų, jau daug savaičių saulėje kepa... Kapų tyła, net juodvarnių, apie kuriuos taip mėgsta rašyti knygose, nėra... Tylinčios lavonų krūvos. Tik šlama mūsų žingsniai sodrioje žolėje, tik retkarčiais tarkštelia palydovo kuprinės katiliukas. Net kvapo nejaučiam, pripratom. Jie ramūs, nes jau baigė, o mes dar velkam iškamuotus griaučius į nežinią... Jie jau "išlaisvinti" ir nei viena motina, nei viena sužadėtinė ar žmona, neatras, neapraudos ir nepalaidos, net nesužinos, kur žuvo mylimas ir kokioje šalyje vėjas užpustys jų išbalusius kaulus...

Matau, kad vienas belaisvis pasilenkęs stengiasi kažkokį jurgį dar "išlaisvinti" nuo apipuvusių batų, nes jo basos kojos kruvinos ir ištinusios nuo ėjimo. Mes ramiai žiūrim -- atbukom. Mes nepajėgiam pasibaisėjimo justai. Prie žmogaus išniekinimo pripratom. Kultūros amžiuje gyvenam. Pasibaigė minų laukai. Palydovai pagyvėjo: pamato pas kurį laikrodį, ar geresnius batus, ženklais parodo — atiduok. Mano kaimynas žengia naujais chromo batais, palydovas rodo — nusiauk. Ne, jis nenori basas į vergovę keliauti. Palydovas išvedė jį iš gretų — pokštelėjo šūvis: tai žmogaus kaina — chromo batai...

Bet ką gi ten kalbėsi apie batus — tai dar vertingas daiktas, Sibiro konclageriuose milijonai žmonių atiduoda gyvybę už nieką, tik todėl, kad tai patinka "saulei" ir "tėvui"...

Rašau, bet jeigu kas perskaitytų — nusišypsos veidmainiška šypsena: ko čia, žmogeli, už veidei sentimentus rodyti. Nustebinti mus nori? Nepasiseks. Mes turim svarbesnių problemų: praturtėti, sau ir anūkams turtelį sukrauti... Neužmiršk, kad gyvas tik apie gyva galvoja...

Et, norėtusi nuspiaut nuo Cheopso piramidės į visus "laimingo gyvenimo aiškintojus"

ir jų "tėvo" ūsus. Nes jums viskas tik sentimentai: nekaltos aukos, žmogaus nužmoginimas, milijonai nekaltai išžudyti, mano tautos kančios ir ašaros. Sentimentai, kad per trisdešimt metų niekinama milijonų žmonių siela, nukankinama milijonai žmonių, "išlaisvintų" iš žemės "rojaus", o kas duota už tai, iškankintoms tautoms, jų kaulai Sibiro tundrose trūnyja... Bet — jums tik sentimentai...

Iš Altajaus taigų milijonai brolių-žmonių tiesia kaulėtas rankas maldaudami išlaisvinti iš "drauge maloningos globos". O pasaulis, kurčias, nebylys, apakęs... Ar gi žmogus jau liko tik cheminio susumavimo produktas, lygus vārlei, kirminui, jeigu iš jo plėšiate brangiausią — jo sielą. Atėmę žmogui sielą jį nuvertinate iki pusbačių, ar kitos niekingos prekės...

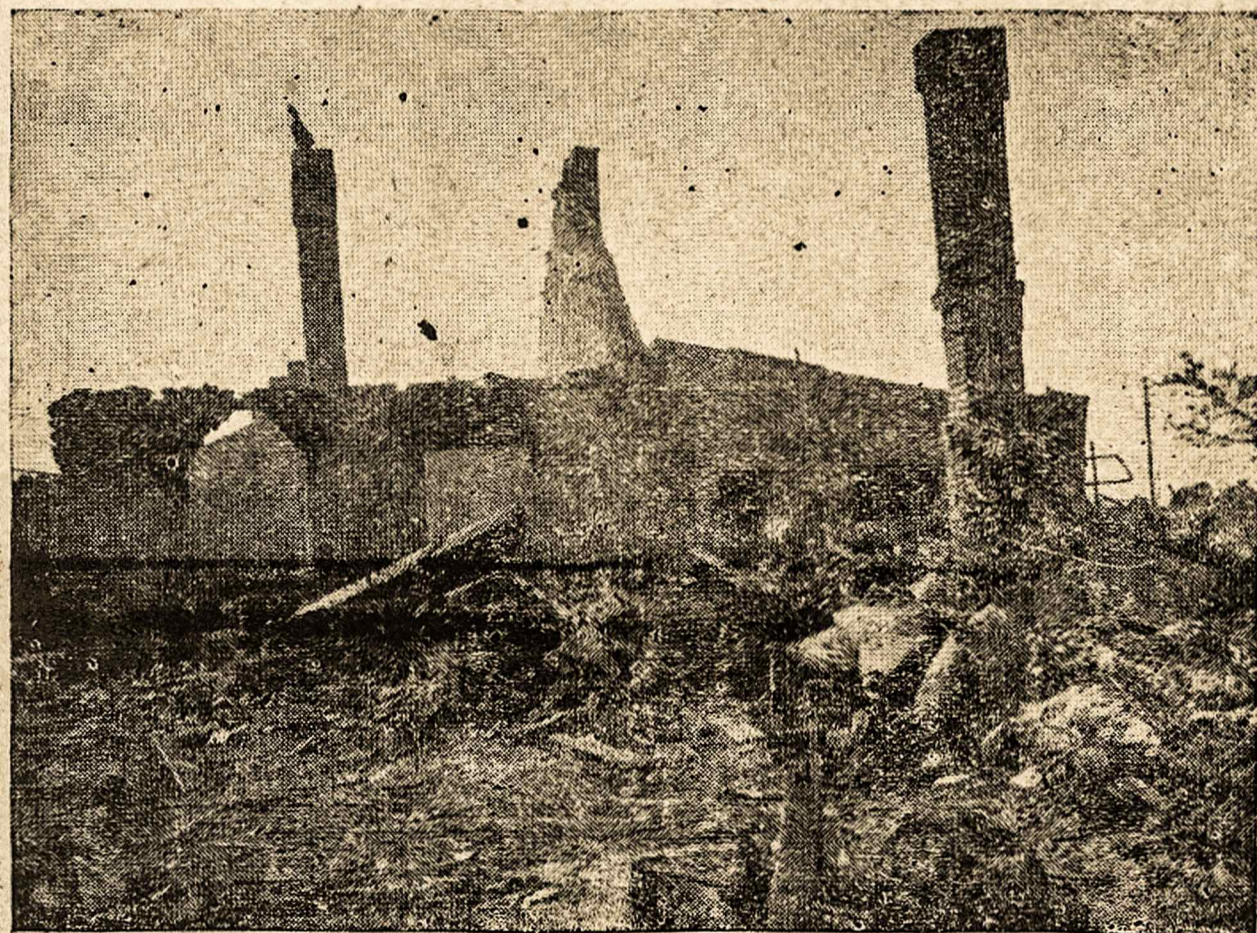
"Dangus pasruvęs krauju, gilus sniegas slėgia šalčio surakintą žemę, aplinkui miškuose stūgauja žvėrys ir laukia dar neatšalusių kūnų. Kaip akys apmato, visur stūkso susmukę urvai apsupti spygliuota viela, kuri švilpia nuo šalčio ir skelbia, kad ten, už jų, yra mirties karalystė. Iš urvų slenką pusnuogės žmogystos: čia sulinkusi senelė, ten jauna moteris su mažu kūdikiu, be laiko pražilęs vyriškis... Giliai įdubo jų akys, ir kokie tamsūs jų veidai. Jie tylūs, kaip mirtis, Jie negirdi žvėrių ir nieko nemato. Iškamuoti kančios ir darbo, siaubo ir skurdo. Jie užkremta pusžalių bulvių, užsigeria dumblino vandens, sulenda į urvus ir nenusirengę krinta į purvinus guolius, tyliai unksdami, dejuodami sumiega..."

Tai štai "rojus" ir "laimingas gyvenimas", kurį šiandien neša tavo motina, brolis, tėvas, sesuo. Jų priešmirtinė agonija — tarp tikrųjų ir dvikojų žvėrių, broli, sese, ar tas tik menknėkis ir sentimentai?

Et, tūkstančius metų žmonija siekė idealų, dvasinio grožio ieškojo, tiesą pamilti norėjo..

Viską tankų vikšrai prarajon nuvilko, žmogus žemėje pragarą pasistatė kuri "rojum" pavadino ir dvikojus, besielius žvėris "rojaus" sargais padarė, o žmogaus gyvybę iki apipuvusių batų nuvertino... Todėl netikrumas ir baimė ima, kad pasaulis jau virto bepročių namais...

Ne, ne! Tai jau ne paprasti sentimentai, tokio keisto žmogaus, keistuose užrašuose.

Bombų sugriautas ir sudegintas «Pienocentro» sandėlis Šiauliuose 1944 metais.

Mažiems

Lapė

Bėgo lapute kartą pro geležinkelį ir labai pavargusi atsitupė pasilsėti. Savo plačiąja uodegą pasidėjo ant geležinkelio ir užsnūdo. Važiavo traukinys ir nupiovė lapei uodegą. Apmaudu nebesitverdama lapė sako:

— Tokia biauři tvarka pasanyje: čia nieko nei pasidėti negalima. Mano vargšė uodegėlė ir tai jiems užkliuvo...

Piemenėlis

FAUSTAS KIRŠA

Piemenėli, piemenėli,
anksti rytą atsikėles,
laukuose su vyturėliais
varinėji avinėlius
baltus, nekaltus.

Saulė širdį sužavėjo
ir paglostė žemę vėjais,
ir visus takus apėjo,
ir po kojų tau padėjo
nuo dangaus raktus.

Raukos debesiai, kaip angos,
tu matai stiprybės dangų,
ir skiniesi žiedą brangų,
ir sutraukai, kaip žabangus,
baimę ir sapnus.

Pamylėjai savo kraštą,
ir neši sunkiausią našta:
dieną šaltą, dieną karštą.
Jėgos auga, bet nemažta, —
dovana tau bus.

Balto rugio sau ragaišio
įsidėjai saulės vaisėm...
Gėlės sostą tau apkaišė...
"Avinėli, eik čia, eik čia,"
tu šauki draugus.

Meilūs mūsų tėveliukai
laukia gryčioj už kalniuko.
Laimės, duonos trupiniukais.
su avytėm, su ėriukais,
tu dalais perpus.

ŽALTYS IR EŽYS

A. Giedriaus pasakėčia

Gyveno sau ramus žaltys
su savo keleta žaltyčių.
Ir štai ateina iš netyčių
pas jį pupsėdamas ežys.
Atėjęs sako: — Kaimynėli,
ar tu žinai, šį rudenėli,
likau aš be gūžtos.
Dėl tos bėdos
aš neturiu kur pasidėti.
O, sako, tu esąs geros širdies.
tai, daug turėdamas vilties,
čia žygį nutariau pradėti.
Priimk, kaimyne, nors ir neilgam.
Juk ir pavasaris, ana, ne taip jau toli...
Daug negalvojęs žaltys sako jam.
— O, laikinai apsigyventi čia gali.
Tik įsikraustyk į kamputį,
sau guolį pasiklok
ir būk, miegok. —
Tas įsikraustė būva. Betgi po truputį
jau jis drąsesnis daros:
Jau savo guolį skleidžia vis platyn,
jau pučia šepetį didyn...
Ir su žalčiais kasdiena baras.
Galiausiai taip išdrįsta žalčio gūžioje,
kad net žalčiams nėra kur būt joje.
Todėl žaltys neapsikentęs sako jam:
— Tik paklausyk, vyruti:
aš tau daviau tiktai kamputį
ir dar tą patį ne ilgam.
O tu čia priimtas tik iš bėdos,
man užėmei daugiau kaip pusę jau gūžtos
ir sau plačiau už mane patį gyveni.
Man vietos nėra, vaikus badai,
žiūrėk, antai, net kruvini...
Verčiau visai iš čia išeik.
Tokių man įnamių nereik.

Ežys sukruoto, supupsėjo
ir, šepetį pastatęs, prakalbėjo:
— Jei tau, žalteli, čia nepatinka,
tai tu kur nors kitur išslink.
O man čia labai patiko.
Ir žalčio gūžtoj pasiliko...

Lietuvoje

1949 m. Ruduo Lietuvoje

Iš Europos pranešama, kad paskutiniai rudens mėnesiai Lietuvoje buvo ypatingai skaudūs. Komunistų partija išvystė nepaprastai aršų terorą keliomis kryptimis: prievartingu grūdumu į kolchozus, priverstinu javų atidavimu valstybei, priverstina rudens sėja svetimose (ištremtųjų) žemėse, mokytojų ir mokinių prievartavimu ir priverstinu komunistinių knygų pirkimu.

Tas teroras ir prievartavimas neapsieina be aukų. Todėl vėl naujos suėmimų bangos nuėjo per kraštą, vėl pasipylė nekaltų žmonių kraujas ir ašaros...

K O L Ū K I A I

Savarankaus ūkininko Lietuvoje jau nėra. Jeigu dar vienur kitur iki šiol išliko pavienis ūkininkas, tai ir to dienos suskaičytos. Partija taip užsuko savo propagandos ir teroro mašiną, kad iki ateinančio pavasario neliktų nei vieno laisvo Lietuvos ūkininko, o visi taptų kolchozų ir valstybinių dvarų baudžiauninkais. Vadinamieji buožės (virš 15 ha.) į kolūkius visai nepriimami, — ištremiami į tolimas Sovietų Sąjungos sritis. Valdžios dvaruosna suvarytiems prižiūrėti ir saugoti, komunistų partija skiria patikimus parsidavėlius, dažniausiai visai nemokančius ūkininkauti. Jų darbas prižiūrėti, kad 100% būtų išpildyti visi partijos įsakymai. Tų dvarų baudžiauninkai yra gyvi liūdininkai kasdien skurdyn einančio gyvenimo. Sotus, ramus ir laisvas Lietuvos gyventojas išliko tik prisiminimuose. Skarmalais ir maišais apsidangstę, pusalkaniai, išblyškę ir pribauginti žmonės — liūdi ja kokia kolektyvinių ūkių gerovė.

R E K V I Z I C I J O S

Visiems nemalonus rekvizicijų-pyliavų žodis, gerai pažįstamas iš pirmojo pasaulinio karo

laikų, dabar taikos metu, bolševikų su didžiausiu griežtumu vykdomas. Tai vadinama „valstybinėmis prievolėmis“. Visi dideli ar maži žemės plotai turi kiekvieną syvą atiduoti valstybei. Grūdai, mėsa, ir visos kitos gėrybės turi suplaukti į valstybės sandėlius. Paprastai rekvizicijos arba prievolės įvedamos tik tose šalyse, kada valstybė nenori ūkininkui ar gamintojui mokėti produktų vertės. Sovietų Sąjunga šitą žemės darbininkų apiplėšimą vykdo jau nuo pat savo įsikūrimo. Už prievarta paimtus grūdus, mėsą, vilnas, linus ir kitus produktus sumoka tik vieną dešimtą dalį rinkos kainos. Ir šį rudenį valdžia už kviečių centnerį moka keturis ir puse rb., o rinkoje labai sunku gauti centnerį ir už 50 rublių.

Be to, šiemet Lietuvoje žieminių javų derlius buvo labai menkas. Didžiuliai žemės plotai liko visai neužsėti. Vos tik nupjovus rugius ir kviečius, pradėta terorizuoti, kad būtų išvežtos prievolės valstybei. Komunistai ir kuomjaunuoliai turėjo prižiūrėti kūlimo darbus, kad nei viena grūdų sauja neuėitų į šalį, o visi patektų į valstybės sandėlius. Laikraščiai buvo pergrūsti didžiausiais grasinimais tiems, kurie nesiskubins.

Tenka pripažinti, kad komunistų valstybėje vienas pažadas išpildomas — tai grasinimai. Kas nepaklauso grasinimų — nukenčia skaudžiau negu rudųjų laikais. Raudonieji fašistai žmogų laiko tik įrankiu savo kruvinose letenose.

Praeitais metais javų duoklių surinkimas nebuvo toks karštagalviškas. Ūkininkai pergyveno tiesiog košmarą. Kiekviena me kampe rékte rékia, kad skubėtų atiduoti grūdus, nes bus tuojau suimti. Todėl žmonės norėdami nelaimę nustumti toliau, skuba su duoklėmis, dalyvauja „savanoriškose“ raudonose gurguolėse. Tas „savano-

riškumas“ tuo pasižymi, kad komunistų partijos šulai išnešioja gyventojams raginimus dalyvauti gurguolėse ir jeigu papildomai grūdų nenūveš, bus įrašytas į liaudies priešų sąrašus...

SĖJA SVETIMOSE ŽEMĖSE

Ūkininkai ir darbininkai kolūkiuose nenori dirbti, kada jų prakaito vaisiais naudojasi svetimieji. O partija išsijuosdama rékia, kad tik jai sukrautų daugiau turtų, kurių didžiausias procentas eina užsienio propagandai remti. Tarp darbininko ir valstybės interesų atsiranda vis gilėjantis — didelis plyšys. Ir tą plyšį komunistai stengiasi užlyginti prievarta ir teroru. Todėl prisiartinus šių metų rudens sėjai, kaimuose agitatoriai terorizuoja žemdirbius, kad užsėtų didžiausius plotus duoniniais javais. Niekas negali išlaikyti nei mažiausio savarankumo, nes visus pjauna partijos bizūnas. Komunistai švaistosi mirtimi, grasinimais ir bausmėmis.

“Liúdnas šaltas rudenėlis...”

STEBUKLINGAS GYDYMAS...

(Atkelta iš 8 pusl.)

Antrą kartą atvažiavus į Braziliją, teisybė, kai kurį laiką sveikatos būklė buvo žymiai pagerėjusi, bet vėliau pradėjo blogėti, taip, kad išbandęs visas medicinos ir chirurgijos priemones, turėjau bėgti į kaimą, kur sveikata antru kart kiek pagerėjo.

Vis dėlto noriu trumpai aprašyti tą erškėčių kelią, kurį praejau besigydydamas São Pauloje ir Santose. Gyvenimas pasidarė tiek nuobodus ir nepakenčiamas, kad mielaiėjau į tas operacijas, kurios gydytojų nuomone buvo reikalingos, kad nustotų galvos skausmai. Guldamas ant operacijos stalo, kiekvieną kartą vis tikėjaisi, kad gydytojų mėsinėjimas bus paskutinis ir tokiu būdu be savižudybės amžinai išsiliuosiu nuo kentėjimų...

(Bus daugiau.)

IŠ LIETUVIŲ SAJUNGOS BRAZILIJOJE GYVENIMO

LSB yra viena iš seniausiųjų lietuvių organizacijų Brazilijoje, kuri rūpinasi ne vien tik mokyklų išlaikymu, bet ir lietuvių kolonijos kultūrine veikla bei jos derinimu. Tam tikslui, ji nuolat rengia vakarus, koncertus, minėjimus, iškylas ir t. t. Kaip vieną iš panašių parengimų

galima nurodyti š. m. lapkričio mėn. 13 d. suruoštą iškylą į Rio Grande (Brazilijos Šveicarija) apylinkę, kurioje dalyvavo apie 200 lietuvių. Suminėta iškyla puikiai pavyko ir praėjo su pakelta nuotaika. Tad, jei prisiminti talpiname kelias nuotraukas.

Lietuvių Sąjungos Brazilijoje šių metų lapkričio 13 d. suruoštos iškylos dalyvių grupė

Kairėje:

Pasižymėjusių, ruoštuose LSB iškyloje žaidimuose, priešaky su M. Danta, Jurgiu Matelioniu ir Br. Stankevičium.

Dešinėje:

LSB valdybos nariai su jos pirmininku p. Aleksandru Bagdonu priešaky, iškyloje

Politiniai Teismai Sovietinėse Valstybėse

ANAPUS «GELEŽINĖS UŽDANGOS»

Nepersenai Vengrijos sostinėje Budapešte komunistinis teismas pasmerkė mirties bausme, Laszlo Rajk, kuris buvo tos pačios komunistinės vyriausybės užsienių reikalų ministeris. Laszlo Rajk, pirmos gvardijos vengrų komunistas, „prisipažino“ prie visų nusikaltimų: iš pradžių tarnavęs Gestapui, o paskui parsidavęs Amerikai, sudarė sąmokslą su Tito, kad nuverstų Vengrijos «liaudies vyriausybę». Politinis teismo tikslas betgi, greitai buvo lengva pastebėti, siekė apkaltinti ne tiek jau patį L. Rajk, kaip Jugoslavijos «metiežniką» Tito, būtent, kad ne Rusija ir Kominformas varo karą prieš Tito, bet pats Tito nusikalstamai sąmokslauja prieš „geruosius“ komunistus.

Vos tik pasibaigė Budapešto teismas, tuoj visi Rusijos satelitai, pagal Maskvos ženklą, nutraukė visas draugiškumo ir nepuolimo sutartis su Jugoslavija, kurios buvo sudarytos, kol dar Tito buvo Salino malonėje.

Vos Maskvos ir Kominformo panaudotos priemonės (jų tarpe net ginklų tarškinimas prie Jugoslavijos sienos), kad nuverstų Tito, nedavė vaisių. Tito padėtis ne tik kad nesusilpnėjo bet

dar daugiau sutvirtėjo. Nežiūrint visų grasinimų, Maskva dar nedrįso pereiti į «karštą karą», ir kaip paskutinės žinios iš Bulgarijos praneša, tuo tarpu tenkinasi tik tais pačiais kovos būdais, kurie jau buvo panaudoti.

Bulgarijos sostinėje Sofijoje pakartojamas Laszlo Rajk teismas, kur į kaltinamųjų suolą pasodintas buvęs bulgarų komunistų partijos sekretorius ir buvęs ministeris pi. mininkos Traičo Kastoff ir dar vienuolika asmenų. Kastoff yra kaltinamas tais pat nusikaltimais, kad buvo trockistas, išdavikas, šnipas ir Tito agentas.

Kaip ir pirmas Budapešto procesas, šis teismas yra Kominformo akcijos prieš Tito tęsinys. Bet šį kartą Tito pasirodė kaip gambiausias Maskvos mokinytis. Dar prieš prasidedant Sofijoje Kostoff procesui, Jugoslavijoje, Sarajevo mieste Tito pradėjo visai priešingą teismą prieš dvyliką sovietų piliečių, buvusių baltųjų rusų, iš kurių vienas dar prieš teismą nusizudė palikdamas savo ranka parašytą vertingą „prisipažinimą“, kaip tik tų pačių nusikaltimų, už kuriuos Kastoff gali būti pasmerkta mirties bausme. Visi kaltinamieji rusai yra apkaltinti, kad varė sąmokslą prieš Jugoslavijos valdžią, buvo agentai ir šnipinėjo Sovietų naudai.

Atomika

(Atkelta iš 9 pusl.)

sabotažo aktas, vieno kito miesto išsprogdinimas be jokio karo, suverčiant atsakomybę, sakysim, ant amerikonių ar anglų, leistų greitai įvykdyti rusų ekspansijos planus artimųjų kaimynų atžvilgiu. Todėl šiandien anglai, amerikoniai ir Europos tautos daro bendrą Europos gynybos planą, kurio išlaikymo ir išlaidų našta gula ant JAV-bių pečių.

Bet svarstant atominio karo galimybes tarp JAV ir SSSR, reikalai pasidaro dar didesni. Tuo atveju lemiantis veiksnys yra šiandien taip vadinamas strategiškai efektingas atsargoje sukrautų bombų skaičius. Tas skaičius turi būti pakankamai didelis perblokti priešą. Kaip pavyzdį paimsime skaičių 500. Kol amerikoniai to skaičiaus nepasiekė, jiems neišsimoka karo net pradėti. Nors kiekviena atominė bomba šiandien kainuoja apie vieną milijoną dolerių, ji laikoma pigiausiu ginklu.

Kol rusai to skaičiaus neturės, jie taip pat karo pradėti negali, nes parbloškiantis, staigus smūgis savo tikslo nepasiektų.

Strategiškai efektingą bombų skaičių pasiekus abiems varžovams daugiau bombų krauti į atsargas taip pat nėra prasmės, jeigu vienu pirmuoju smūgiu gali būti visa šalis sunaikinta. Atominė bomba rusų rankose neduotų ramybės likusiam pasauliui.

Gamybos spartumo atžvilgiu, ką amerikoniai pagamina per 7 mėnesius, rusams reikia 20 mėnesių! Esamasis tarpas tarp rusų karinio galinumo ir amerikiečių yra didelis ir jis lenktynėms besitęsiant ne mažės bet didės. Karinė galybė tokiu būdu slypi ne vien tik atominėje srityje, bet pareina nuo mokslo ir technologijos

bei pramonės išvystymo ir pajėgumo. Nėra jokių davinių, kad kuris atsilikęs pramonėje ir moksle kraštas per trumpą laiką pralenktų kitas, jau išsivysčiusias šalis. Tas ypatingai tinka Rusijai.

Bet laikui bėgant, leiskime, rusai vis tik prisigamins tiek atominių bombų, kad jų sandėliuose susirinks tas vadinamasis strategiškai efektingas skaičius. Kas tada?

Rusai dar neturėdami atominių bombų, vos tik išmokę jas gaminti, jau naudoja šį faktą politiniams tikslams siekti. O kai jų jau kartą turės — žinoma, kad neatsisakys jomis siekti maskoliškos „taikos“.

Ateities galimybės yra pramatytos, įvertintos ir svarstomos. Daug kas nedavertina taip vadinamo Tarptautinio Atominės Energijos Kontrolės projekto ir parengiamųjų darbų tam projektui įvykdyti. Ten daug kalbama, rusai tas kalbas „nuvetuoja“, ir rodos, nieko iš to kol kas neišeina. Bet šis planas bus praveistas ir Rusija bus priversta, ar ji nori, ar nenori, tokiai kontrolei pasiduoti.

Visi JAV kariniai pasiruošimai yra daromi tam, kad būtų kuo paremti savo šalies politika, jei reikės, nesiskaitant su jokiais aukomis, net karu, ir priversti Rusiją pasiduoti Tarptautinei Atominės Energijos Kontrolei.

Rusai aršiausiomis priemonėmis prasiskverbė prie atominių paslapčių, sulaužė amerikonių monopolį, ir sunaikino Vakaruose pasigailėjimo jausmą, kuriuo ilgai vis dar vadovavosi Vakarų politikai, vengdami galvoti apie jėgos vartojimą.

Tolimas atominis sprogdimas Rusijoje pažadino pasaulį ir jam atidarė akis. Tvarka pasaulyje turės būti padaryta, ir iki tos valandos ne daug bepaliko laiko.

ČEKOSLOVAKIJOS VYSKUPAI KOVOJA DĖL TIKĖJIMO LAISVĖS

Čekoslovakijos vyskupai pasiuntė Čekoslovakijos vyriausybei laišką, kur atvirai pareiškia, kad negalės klausyti Bažnyčios kontrolės naujųjų įstatymų, kadangi tie nauji valdžios įstatymai naikina tikėjimo laisvę ir yra priešingi Dievo įstatymams. Pagal naujus Bažnyčios kontrolės įstatymus, kurie įsigaliojo nuo lapkričio mėn. 1 dienos, kunigai yra paverčiami valdžios skiriamais ir apmokamais valdininkais, o religijos mokymo kontrolė pavesta taip pat valdžios įstaigoms:

Savo laiške vyskupai prašo, kad valdžia neverstų vykdyti įstatymų, kurie yra visai nesutaikomi su Bažnyčios mokslu. O jeigu valdžiai pavartojus jėgą, kiltų religinis karas, tai už šį karą bus atsakinga pati valdžia. Vyskupai rašo iš Apaštalu darbų: "Pirmiau reikia klausyti Dievo, negu žmonių". Toliau yra išvardytos priežastys, dėl kurių vyskupai pasmerkia valdžios įstatymus.

1. Tikėjimo mokymo kontrolė nėra galima pavesti valdininkams, kadangi valdininkai gali įnešti herezijų į Bažnyčios mokslą;

2. Nepriimtinas dėsniškas, kad bet koks religinis aktas turi turėti valdžios sutikimą, nes gali atsitikti, kad valdžia neleisų, o Dievo įstatymas lieptų;

3. Vyskupai nesutinka duoti valdžiai teisių, pagal kurias valdžia tvarkytų kunigų administracijos reikalus, skirtų į vietas, keltų į laipsnius, duotų atostogas ir t. t.

Vyskupai laiško gale pareiškia, kad jie prašo ne sau asmeniškų teisių, bet kad tai yra dieviškosios teisės nepakeičiamos normos, kurių ir pati Katalikų Bažnyčia negali pakeisti.

KARAS KINIJOJE

Kinų komunistų armija baigia užimti paskutines nacionalistų gynimosi vietas. Komunistų vadas Mao Tse-tung kalbėjo per radiją gruodžio mėn. 6 dieną, pranešdamas, jog jau atėjęs laikas, kad raudonieji kareiviai grįžtų prie savo darbo žemės ūkyje ar pramonėje. Nacionalistų kariuomenė rengiasi persikelti į Formozos salą. Savo kalboje Mao Tse-tung nurodė, kad Kinija sunkiai nukentėjo nuo civilinio karo. Komunistinė valdžia negali subalansuoti valstybės biudžeto.

J.A.V.-bių valstybės departamento sekretorius Dean Acheson pareiškė, kad Amerika nepripažins Kinijos naujos vyriausybės tol, kol nacionalistai priešinsis komunistų valdžiai. Tuo tarpu komunistai susiduria su sunkiais ekonominiais klausimais ir komunistų piniginis vieštas vis daugiau smunka...

ATOMINIŲ PASLAPČIŲ IŠDAVIMAS RUSIJAI

JAV-bių kariuomenės kapitonas Gracey Jordan, Amerikoje, per vieną radio stotį, padarė sensacingą pranešimą apie karo metu įvykdytą atominių paslapčių perdavimą Rusijai. Tuo laiku G. Jordan buvo ryšių karininkas tarp JAV-bių ir Rusijos. Jo pareiga buvo patikrinti tiekiamą karo medžiagą Rusijai pagal medžiagos tiekimo ir paskolos įstatymą. Betikrindamas vieną kartą diplomatinę valizą, kurias rusai vežėsi į Maskvą, jis surado jose slaptų Valstybės Departamento dokumentų ir kitų įvairių raštų liečiančių atominę energiją. Apie šį dalyką pranešti atitinkamoms įstaigoms jam sutrukdė artimas F. D. Roosevelto patarėjas Harry Hopkins, kuris jam telefoniškai įsakė apie šį reikalą tylėti.

Dabar G. Jordan padarytas viešas pareiškimas apie šį nuotykių sukėlė amerikiečių oficialiuose sluoksniuose gyvo susirūpinimo. Nors ši žinia oficialiai nepatvirtinta, bet jau kai kurie senatoriai pareikalavo praveisti atitinkamą tardymą.

JAV RENGIASI UŽIMTI FORMOZĄ

Pranešama iš Vašingtono, kad JAV-bėse prasidėjo plati propagandos kompanija užimti Formozos salą, kad ji eventualiai nepakliūtų į komunistų rankas. Jėgos priemonių betgi JAV-bės griebtųsi tik paskutiniu atveju. Kaip priimtina priemonė šiam tikslui pasiekti, būtų įtikinti Formozos gyventojus, kad jie pasiprašytų JAV globos.

«Mūsų Lietuvos» redakcijoje dar galima įsigyti šias knygas: Kaina nuo 20 iki 30 Cr. Nelikim be lietuviškos knygos.

1/ L. Dovydėnas — Žmonės ant vieškelio, - Novelės.

2/ P. Tarulis — Žirgeliai padebesiais, - Novelės.

3/ K. Pažeraitė — Likūnas, - Romanas.

4/ V. Krėvė — Šiaudinėje Pastogėje, - Novelės.

5/ V. Krėvė -- Dangaus ir žemės sūnūs, - Drama.

6/ L. Dovydėnas — Gyveno karta karalius, - Jaunimui.

7/ Kl. Jūra — Okeanida, - Romanas.

8/ Kl. Jūra — Krivio Lėmimas, - Baladės.

9/ Kl. Jūra — Tremtinio Ašara, - Lyrika.

Žurnalas — Tėvynės Sargas. Mėnesinis žurn. -- Aidai.

Taip pat, «M. L.» redakcijoje, galima gauti, ar užsisakyti, viename pasaulyje išleidžiamus naujausius lietuviškus leidinius.

**„Mūsų Lietuvos“ skaitytojų ir prietelių
seima auga!**

Lietuviai BRAZILIJOJE

RENGIAMI PASILINKSMINIMAI

LSB ruošia Naujų Metų sutikimą. Platesnių informacijų teikia Br. Stankevičius, Rua Lituania, 67.

LSB mokyklas baigusiems mokiniams numatomas iškilmingas diplomų įteikimas, o per Naujus Metus, Mokos lietuvių mokykloje, eglutė.

V. Anastacio Lietuvių Mokyklos Rėmėjų Būrelis, per Kalėdas mokykloje rengia vaikams eglutė.

Sausio 15 d. 17 val. Rua Lituania, 67, jaunesnieji skautai vilkiukai-paukštytės ruošia vaikų vakarą, kuriame bus suvaidinta pasaka «Jonukas ir Gretutė», ir kita įvairi programa.

ADVENTO METU NEŠOKSIME

LSB praneša mieliems lietuviškų šokių lankytojams, kad prisilaikant senų mūsų tautos tradicijų, Advento metu nešoksime.

Moocos lietuvių mokykloje šokiai vėl bus atnaujinti š. m. gruodžio mėn. 25 d.

LIETUVOS KONSULATAS KVIEČIA

«Lietuvos Konsulatas São Pauloje kviečia darbo valandomis atilankyti Konsulatan, Rua Jaguaribe, 477: Joną Eidukaitį, Bu drevičių (vardas nežinoma), kilusį iš Biržų miesto, ir Joną Markevičių».

PAS «MŪSŲ LIETUVOS» PRIETELIUS

— Justinas SABALIAUSKAS, miesto centre, Rua Rego Freitas, 137, turi gražiai augantį moteriškų rankinukų ir kitų odos išdirbinių fabriką, kuris jo ne nuilstamo darbštumo ir sumaniškos rankos vadovaujamas turi gražią ateitį. J. Sabaliauskas lietuviškai S. Paulo kolonijai gerai pažįstamas iš senesnių laikų, kaip veiklus visuomenininkas, daug dirbęs lietuvių organizacijose, nuoširdus, atviras koks ir turi būti kiekvienas lie-

tuvis. J. Sabaliauskas, nors būdamas užimtas darbais fabrike, nepamiršta lietuviškos spaudos ir yra jos nuoširdus prietelius.

— Feliksas ČEMARKA, vyresnės kartos tautietis, bet jaunos sielos ir didelės energijos visuo menininkas ir biznierių, parduovęs savo plytų fabriką Jundiai, žada persikelti arčiau lietuviškų kultūros centrų - S. Paulin ir vėl aktyviai įeiti į visuomenišką darbą. Ponas F. Čemarka yra «Mūsų Lietuvos» prietelius, rėmėjas ir bendradarbis. Dabar spausdinamas jo įdomus tešinys - «Stebuklingas gydymas badavimu...», kurį p. Čemarka dabar pats bando ir apie rezultatus informuoja visus mūsų skaitytojus.

Ponas F. Čemarka pratęsė savo ir prof. dail. Ad. Galdiko (Prancūzijoje) prenumeratas sekantiems metams ir paaukojo «Mūsų Lietuvai» 125 Cr. - nuoširdžiai dėkojame.

— Stasys ir Lienginas ŠPURAİ ir Jonas POVI AVIČIUS, turi mašinų ir gumos išdirbinių (elásticos) fabriką, Avenida Alvaro Ramos, 5353, kuriame dirba per 20 darbininkų. Fabrikas veikia jau keleri metai, o šiemet praplėstas, padidintas gražiai progresuoja. Jo savininkai jau priskaitomi prie stipriai materialiai stovinčių mūsų tautiečių. Seniau J. Povilavičius turėjo savo fabriką ant Rua Florindo Braz. Iš Lietuvos atvykęs jau prieš 22 metus, stipriai siai prasigyveno karo metu. Anksčiau teko ir labai daug pavargti.

Tai malonūs nuoširdūs ir šviesūs tautiečiai, lietuviškos spaudos rėmėjai ir prieteliai. «M.L.» jiems linki geriausios kloties.

— Dipl. inž. Vilius STAUDÉ, prieš porą metų atvykęs iš tremties, dirba Lanefecio Jafet audimo fabrike, kaip savo srities specialistas - inžinierius. Daug pasidarbavo prie fabriko plėtimo darbų, naujų mašinų montavimo ir kaip lietuvis, turi labai gerą vardą tarpe brazilų. Ponia Štaudienė yra žinomo muziko

Jono Kaseliūno sesuo, kuris šiuo metu gražiai išikūręs Belo Horizonte. Ponas V. Štaudė yra didelis lietuviškos knygos ir spaudos prietelius, daug lietuviškų leidinių atsivežęs iš Europos. «Mūsų Lietuvą» jau užsisakė sekantiems metams. Šviesus lietuvis neužsidaro savo specialybės siauruose rėmuose, bet sielojasi ir mūsų tautiniu, kultūriniu progresu.

— Kazimieras MARTINAITIS Avenida Zelina, 137, jau dveji metai laiko maisto produktų krautuve ir po truputį progresuoja. Maloni lietuviška šeima ir lietuviškos spaudos bičiuliai.

— Valentinas BEIVYDAS, dipl. tekstilės technikas, dirba Lanefecio Jafet fabrike, kaip vyriausias meistras. Senosios Brazilijos lietuvių kartos atstovas. Turi ilgametę savo specialybės praktiką ir labai fabriko vadovybės vertinamas dėl didelio darbštumo, sąžiningumo ir — kaip lietuvis — statomas pavyzdžiu kitataučiams. Tai gražu ir garbinga, kada kitataučiai iš tokių mūsų tautiečių ima pavyzdžius ir vertina mus tautiniu požiūriu. Garbingas lietuvių vardo išlaikymas — mums turi visiems būti pirmuoju uždaviniu.

— Albinas VASILIAUSKAS, vilkaviškietis, Brazilijoje gyvena jau 18 metų, šiuo metu vadovauja siuvelyklai «Vilnius», Av. S. João, 864, kaip suvalkielis, jokiose sąlygose nepamiršta savo gimtosios tėvų kalbos ir remia lietuvišką spaudą. «Mūsų Lietuvą» jau užsisakė 1950 metams.

— Anglų kalbos ir siuvimo bei mezgimo pamokos, kurioms vadovauja seselės prancišketės, prasidės sausio mėn. pradžioje. Priimami ir nauji mokiniai.

Dėmesio!

Lapos ir V. Anastazijos lietuvių patogumui «Mūsų Lietuvą» galima gauti Lapoje «Casa S. Jorge» (p. Matelioniu krautuveje), Rua 12 de Outubro, 237.

Venclovas VAIŠVILA, «M. L.» skaitytojas ir prietelius šiomis dienomis lankėsi redakcijoje, kartu su savo mamytę p. St. VAIŠVILIENE, apsimokėjo prenumeratą, paaukojo laikraščiu 50 Cr. ir papasakojo, apie gyvenimą Šiaurinėje Paranoje.

P. Vaišvilai įsikūrę netoli Arapongas, Astorga miestelyje nuo S. Paulio už 750 km., turi savo viešbutį, barą ir sorveteriją (valg. ledus). Dabar tam pačiam miestelyje steigia auto mechaninę dirbtuvę ir gazolino tanką. Gyvena ne tik pasiturintieji, bet gerai, kaip ir dera lietuviams. Vaišvilai kilę iš Kupiškio, Panevėžio apskrities, Brazilijoje gyvena virš 20 metų, bet nėra praradę savo gražių lietuviškų tradicijų, myli ir remia spaudą, domisi lietuvių kultūriniu gyvenimu ir brangina savo tėvėlių kalbą. Malonu tokius tautiečius sutikti, pasikalbėti, kad tiesiog jauti jų gyvą pulsuojančią lietuvišką širdį, jautrią prigimtį ir tvirtą būdą. Redakcija linki p. p. Vaišvilams ir naujame biznyje pasisekimo.

Astorgoje gyvena dar viena pusiau lietuviška Povilo Salkio šeima ir žemės ūkyje stipriai įsikūres Ignas Norvila, kuris augina kavą, turi apie 19.000 kavos medelių nuosavame ūkyje ir gauna gražų pelną. Netoli Sabaudia gyvena lietuvis ūkininkas Bronius Šneideris, taip pat augina kavą, kuri dabartinių metų duoda didžiausias pajamas. Ūkininkai turi maždaug po 20 alkierių žemės, kuri labai tinkama kavynams. Toje pat apylinkėje lietuvis Silickas turi savo plytinę. Konstantinas Gerika Zumas ir Pranas Bundžius — ūkininkai, kavos augintojai. Yra dar keliolika lietuviškų šeimų, bet išsisklaidę tolimesnėje apylinkėje.

Astorga apylinkėse klimatas sausas ir sveikas, naktys labai šaltos, nes yra apie 700 mtr. aukštuma. Dauguma lietuvių gauna savus laikraščius, nepamiršta savo kalbos ir gyvenimu esą patenkinti. Nuo jų nepertoli jau ir laukinių indėnų rezervatai, bet tu apylinkių indėnų giminės nekaringos, palankios baltiesiems. Miškuose reta plėšriųjų žvėrių, tik daugybė triukšmaujančių bezdžionių.

Dideliu tempu eina miško kirtimo darbai, tik Sabaudia apylinkėje veikia 19 lentpiūvių...

K o r e s p.

Staigiai susirgo gerb. kun. klebonas Pijus Ragažinskas ir jau antra savaitė gydomi Samaritana ligoninėje. Atrodo, kad ligoninėje teks pabūti dar kurį laiką ir gal reikės daryti operaciją. Bet sunkiausia ligos krizė praėjo laimingai ir visi tautiečiai laukia jo kuo greičiau sugrįžtant. Ligoninėje gerb. kun. kleboną gausiai lanko tautiečiai linkėdami kuo greičiau pagyti.

Lietuviškos S. Paulio kolonijos didelis susijaudinimas ir rūpinimasis dėl kun. P. Ragažinsko staigos ir sunkios ligos — rodo, kaip lietuviai myli savo kleboną ir kokia didelė ir tauri jo asmenybė, besireiškianti šakotame lietuvių kultūriniame gyvenime.

Kun. P. Ragažinskas jau ilga metų eilė savo amžinai ramia, jaunatviška šypsena ir jautriu žodžiu skaidrina tautiečių vargus, kilnina jų sielas, kaip lietuvių parapijos klebonas, ir — kartu jis — žurnalistas-redaktorius, savo raštais patraukiantis kiekvieną skaitytoją, jis — visuomenininkas, judrus organizaciniame gyvenime... — Ir reikėtų išstisios monografijos jo nuveiktiems darbams atžymėti, todėl ir pagrįstas tautiečių rūpinimasis gerb. kun. klebono P. Ragažinsko sveikata ir visų nuširdus linkėjimas vėl greitai matyti sveiką ir kupiną ryžtumo mūsų tarpe.

K o r e s p.

Praeitą sekmadienį Moocos ir Bom Retiro lietuvių jaunimas surengė iškylą į Itapecirica (Alto de Serra). Dalyvavo gražus jaunimo būrys. Su lietuviškom dainom ir linksmai juokaudami vyko autobusais ir gražiai per diena pasilinksminę, pasimaudę su atgaivinta dvasia ir skaidria nuotaika grįžo į S. Paulį. Buvo gera nors ir vienai dienai atitrūkti nuo didmiesčio triukšmo, dulkių ir malonios gamtos globoje pasilinksinti ir pailsėti.

Alf. Kublickas

GRYNAS BIČIŲ MEDUS

Vienas kg. gryno medaus, maistingumo atžvilgiu atstoja 9 kg. cukraus, 50 kiaušinių, 2.600 gr. žuvies, 1.600 gr. jautienos mėsos, 1.400 gr. kiaulienos mėsos, 1 kg. riešutų, 800 gr. geriausia sūrio, 3.600 gr. slyvų ir t. t.

Brazilijoje geriausias ir sveikiausias medus yra iš eukaliptų žiedų. Skoniu ir gydomąją galia prilygsta lietuviškam liepų žiedų medui.

Tokio medaus dar galima gauti bitininko -- VINCENTO ZARAKAUSKO bityne. Carapicuibá, E. F. S. Estado de São Paulo.

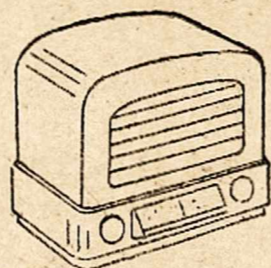
— P r a n e š a m a, Muzikos Popiečių lankytojų dėmesiui, kad šio sekmadienio, gruodžio mėn. 11 d. Muzikos Popietis atidedamas vėlesniam laikui, kuris bus spaudoje paskelbtas.

Lietuvių Katalikų Šv. Juozapo Bendruomenės Choro Valdyba

«Mūsų Lietuva» skaitoma ir mėgiama viso pasaulio lietuvių. O Tamsta, ar jau užsiprenumeravai 1950 metams?

“A SUA MUSICA”

MĖGIAMIAUSIA MUZIKA

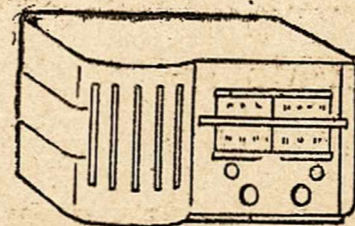

Plokštelės lietuvių, vengrų, lenkų ir kitomis kalbomis. Paskutinės naujovės iš Argentinos, Amerikos, Meksikos.

Geriausios RADIO APARATAI pigiausiomis kainomis.

Elektros įvedimas.

DIDŽIAUSIAS PASIRINKIMAS!

Užeik į «A SUA MUSICA»

Avenida Zelina, Nr. 595 — Vila Zelina - São Paulo

Ar jau žinai,
kad

"Casa Caçula"

Juozas Stokna &
Irmãos

AV. ZELINA, 646

parduoda pigiau
kaip kitur

aluminiumus, porceleninius indus, šaukštus, šakutes lėkštes, kristalinius stiklus, įvairių rūšių žaislus, lėles, pilnus rinkinius indų pietums, kavai.

Papuošalus Kalėdų eglutėms ir įvairius žaislus. Atlieka elektros įrengimo darbus ir t.t.

DANTŲ KLINIKA

(Clinica Dentaria)

DR. COLOMAN REDY

AV. SÃO JOÃO, 324 - Sobre Loja - Sala 9-10

TEL. 4-6687

GERIAUSIA KLINIKA.

Prityręs Specialistas

Dentaduras Anatomicas.

◆◆◆◆

LIETUVIAMS PIGIAUSIOS KAINOS

Priimama: nuo 9 iki 11,30 val. ir 14 - 17 val.

≡ Viskas pigiausiomis kainomis! ≡

Kam Reikalinga GALVANIZUOTŲ VAMZDŽIŲ nuo 1/2 iki 2-jų poligatų šulinyje pompa įvesti, ar kitiems namų reikalams ir nori pigiausia kaina pirkti — kreipiasi nieko nelaukdamas į mūsų tautiečio

- KAZIMIERO NARUSEVICIAUS FABRIKA -

VILA BELOJE

Rua Jorge Faleiros Nr. 5,

kur yra visokios medžiagos sandėlys, arba teirautis raštinėje mieste, Rua Benjamin Constant, 122, 8-tas aukštas, salė 801. Telefonas — 3-3867.

PIRKIME GERIAUSIA PREKE — PIGIAUSIA KAINA!

Vyrams Dėmesio!

NAUJA EUROPIETIŠKA MODERNI
PLAUKŲ KIRPYKLA

Švara. Higiena. Elektrinis
plaukų kirpimas ir galvos plovimas. Veido masažas.

Atsilankykite. Įsitikinsite!

SAVININKAS

JONAS NORKUS

Vila Zelina - Rua Intammambuca, 9 (buv. Rua Treis), Prie Julio Restorano

PAREMKIME TIK SAVUOSIUS!

LIETUVISKA FOTO ATELJE

"FOTO PRINCEZA"

Av. Alvaro Ramos, 1160 (Prie pask. sustojimo vietos autobuso 33 Quarta Parada).

Meniškos, gražios foto nuotraukos!

Greitas ir sąžiningas darbas!

Lietuviams pigiausios kainos!

◆◆◆◆

Aplankykite!

Savininkas - Vladas POCIUS

UŽSAKYKITE

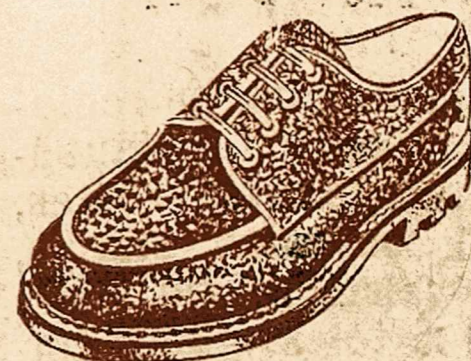
„MŪSŲ

LIETUVA”

SAVO PRIETELIAMS

CASAS
SÃO JORGE

APRENGIA VYRUS NUO GALVOS IKI KOJU

Batai, skrybėlės, marškiniai, kaklaraiščiai, kojinės, lietsargiai,
Taip pat batukai moterims ir vaikams.

Viskas geriausios rūšies, patvaru, gražu ir pigu.

IŠ FABRIKO TIESIAI VARTOTOJUI.

INDUSTRIA E COMERCIO DE
CALÇADOS MATELIONIS LTDA.

KRAUTUVĖS:

Largo do Cambucy, 105
Rua São Caetano, 526—510
Rua 12 de Outubro, 237

FABRIKAS IR RAŠTINĖ:

Rua Javaés 719
São Paulo

«MŪSŲ LIETUVA» GALIMA ĮSIGYTI SÃO PAULO
LAIKRAŠČIŲ KIOSKUOSE ŠIOSE VIETOSE:

MIESTE Prie pašto Avenida São João
PRAÇA DA SE Viduryje aikštės kioske
SIUVYKLA VILNIUS Av. Duqué de Caxias, 237
BOM RETIRO Rua Silva Pinto ir José Pau-
lino kampas.

ESTAÇÃO DA LUZ prie įėjimo
ESTAÇÃO DA LUZ prie tilto
CASAS SÃO JORGE R. São Caetano, 526 ir 510
MOÓCA prie autobuso 93 sustojimo vietos
VILA ANASTACIO pas platintojus

VILA ZELINA Largo São José prie auto-
buso sust. vietos
ir Mokoš lietuvių mokykloj pas Bronių Stankevi-
čių, rua Lituania, 67.

RIO DE JANEIRE «Mūsų Lietuva» galima
nusipirkti arba užsiprenumeruoti pas A. Gauliā
Rua Piratini, 371 — casa 1.

KOMERCIANTŲ DĖMĖSIUI!

Didelis pasirinkimas įvairaus tipo folhinių (kalend.)

Arte Grafica

LITUANIA LTDA.

DIRBA VISUS SPAUDOS DARBUS

PIEŠINIAI KLIŠĖS SPAUDA

AVENIDA ZELINA, 706

Visa korespondencija prašome adresuoti

CAIXA POSTAL 371 - SÃO PAULO

Composto e impresso na

ARTE-GRAFICA LITUANIA Ltda.

AVENIDA ZELINA, 706 - SÃO PAULO - VILA ZELINA

211